

شاه اسماعیل داستانی

علیرضا ذیحق

شاه اسماعیل داستانی

عاشیق ادبیاتی

داستانی بیله ن و یازان : علیرضا ذیحق

بیرینجی چاپ : 1379 گونش ایلی

نشر کتاب سرا (kitab.blogfa.com)

الکترونیکی نوسخه : 1389 گونش ایلی (2010)

شاه اسماعیل داستانی

شیخ صفی‌نین نوه‌سی حیدرشاهین اوغلو شاه اسماعیلین داستانی دیرقندهار شهریندن . قندهار شهرینین حؤکومداری حیدرشاه ایدی . حیدرشاهین ائولادی یوخ ایدی . بیر گون ناراحات حالدا اگله شرکن طالعیندن گیلئی لی اؤز -اؤزونه فیکیرله شیردی : «آخی من نه ظولم اتمیشم نئیله‌میشم کی ائولادیم اولماییر . هاردا بیر سینق گۆیول لی وارسا تاپمیشام ، آج یوخسول انسان گۆرورسم دویورموشام ، آغلار گۆز اولورسا آویتمیشام و انسانلیق نه دئییر اونویا پمیشام آنجاق یئنه ائولادیم اولماییر هله‌ده قالمیشام . ای بؤیوک آلاسه ، تکجه سنسن علاجیم . اؤزون امداد ائيله !»

بو آندا گۆردو بیر درویش قصیده اوخویا - اوخویا یولدان کئچیری . دستور وئردی آلدیلار ایچهری . درویشی دانیشدیردی . چوخ خوشو گلدی درویشدن . قضا قدرین آچیب درویشه سؤیله رکن درویش دئدی : «فقیر - فقرانی کیمسه اونوتمازسا آلاسه اونو اونوتماز» درویش گئتدی و حیدرشاه خزانه لرین اوزون آجدی تمام فقیر - فقرايه . او قدر خیرات و صدقه وئردی کی خداوند حقیقت دعاسینی قبول ائيله دی . گون لرین بیرینده همان درویش قاپینی دؤیوب حیدرشاهها بیر آما وئردی . «آلمانی اؤز حلالین لایمک له اینشاللاه کی اولادصاحبی اولارسان» دئییه گۆزدن غیب اولدو . حیدرشاه آلمانی حرمی سینن بؤلوب یئمک له او واخت دی کی خانیمی نین بطنینه اوشاق دوشور و دوققوز آی دوققوز گون تمام اولاننان

سونرا بار حملین بئره قویور. خداوند حقیقت اونلارا بیر اوغلان اوشاقی وئریر و آلتی گوندن سونرا آد قویما جشنی توتولور.

مجلسده دؤرد یوز قیرخ دؤرد وزیر، وکیل، اعیان و اشراف ایله شیب لرا طرفدا و اوشاقا نظر ائله ییب هرکس بیر آد یازیب حیدرشاها تقدیم ائدیر. قرعه آلدیلار آدی چیخدی اسماعیل. شاه اسماعیل قویدولار آدین. شاه اسماعیلی للهیه دایه یه تاپیشیرارکن بؤیویوب گلدی یئتیردی یئددی یاشینا. ایکی نفر مخصوص میرزه توتدولار اونا. خصوصی حالدا کیلاسی وارایدی. خلق ایچره چیخماسی یوخ ایدی. حیدرشاه ایسته میردی کی نظر ده یسین یا گؤز ده یسین ییله سینه. گؤزدن کناردا خلوت ده ساختادیریب هر نه کی بیر ایگیدین بویا باشاچاتماسینا لازیم ایدی گیزلینجه ییله سینه تدارک گؤرولوردو. غلاملار، کنیزلر و بوتون سارای اهلی اونون قوللوغوندا ییدیلار. ایندی بؤیویوب گلیب اون یئددی-اون سگگیز یاشینا. درسینی کمالاتینی قورتاریب گنج یاشلارینا چاتدیغینا گؤره، خفقان حالینده قالماقدان سیخیلیر. آینابند اتاقلاردا محبوس کیمی قالارکن هفته ده بیرگون چیخاردیلار باغا و اوردا گزیب دولاشدیقدان سونرا قایتاریلار ایچری.

شاه اسماعیل بو بوغونتی و آجی یا داها آرتیق دؤزه نمه ییب آتاسینا بیرمکتوب یازدی و بئله آنلاتدی:

- «مهربان آتا نجه کی اوزونده بیلیرسن فضل دن کمال دان هر نه لازم ایدی اؤیره نیشم و بویا باشا چاتدیغیما گؤره اجازه ایسته بیرم فنونات جنگی ده اؤیره نیشم اولام کی اؤلکه میزین گله جه یی ایچون و دوستان لارلا ووروشوب ظفر قازانماق ایچون، هر بیر ایگیده لازم بیرایشدی.»

حیدرشاه گؤردو اوغلو حاقلی دی و هاردا بیر باشارتلی و جسور بیردؤیوشجو و ساواشچی واریدی دربارا دعوت ائتدی و شاه اسماعیل سوارکارلیق، شمشیربازلیق و اون یئددی پارچا پولاددان تشکیل تاپیلان بوتون اسباب جنگی نه سایاق ایشه آپاریلماسینی اؤیره ندی. تامام هامیسیندا ماہرا ولدو. بیرگون آتاسیندان ایذین آلیب بئش یوز آتلی دؤورسینده

چیخدی شیکارا. قندهارین دروازه سیندن چیخیب داغلارا ساری گون اورتایاجان یول گنتسه لرده شیکار ایچون بیر شئی تاپانمادیلار . آنجاق اومودسوز حالدا قایتماق ایسته رکن شاه اسماعیل دوربونو چکنده گوزونون قاباغینا ، جیران دی . اؤزوده دست پرورده جیران . بوینوندا بیر دانا طوقی وار . « شاه اسماعیل دئدی : « بوجیران گؤزل بیر شئی دی . گرک کی بو جیرانی توتام » دستور وئردی قشون جیرانی دؤوره له سین . قشون ائله دولایب گلیر کی جیران اوزوک قاشی کیمی دوشور محاصره یه . هانسی آتلی نین قاباغیندان کئچیرسه یولون کسب یول وئرمیرلر . آنجاق جیران شاهزاده اسماعیلین اوزو قاباغیندان آرا یولو آجیب اُلدن چیخیر . قشون ایستیر دالیجا دوشسون کی شاه اسماعیل کیمسه یه اجازه وئرمیر ، دئیر : « جیرانی من قاجیردیغیم گوره گرک ده اوزوم گنهم دالیسیجا . » آتین باشین دؤنده ردی . داغدان باش آشاغی ائله ایلان بوروغی توز سالیب جیرانی قوالیر کی آز قالیر اونو توتسون آما یئنه اُلدن چیخیر .

ایندی جیران کیمین جیرانی دیر سیزه سؤیله ییم . بئددی مین ائولای ائلات دیلار شیرازدان چیخیب قندهارا بیلاقا گلیبلر . ائلین بؤیوگو «رشیدخان» دیر و اونون بیر قیزی وار «گولعوذارپری» کی جیران اونون جیرانی دیر . چادیرلارین پایه لرینی ساللا - ساللا قان تراچره جیران گندير قیزین طرفینه . شاه اسماعیل ده دال با دال یئتیریر چادیرین اؤنونه . چادیرلار ائله دؤشه نیبلر کی ایگنه آتسان یرته دوشمز . قیزین دایه سی گوردو جیران ائله بیروضع ایله یوگوردی چادیرین ایچینه کی دیلین بیر قریش ائشیکه چیخاردارکن لهله ویرماقدان آز قالیر نفسی توتولا . گولعوذار قوی یوخودان دورماسین دئیهدایه ائشیکه چیخدی گوره بو جیرانی کیم بو حالا سالیب کی گوردو آت اوستونده بیر پهلوان چینارتک سایه سالارکن چادیرین کناریندا سس سیزدایانیددی . دایه شاهزاده نی گوردو کده دئدیگی سؤزو اونوتدو و ایچری قایدیب گولعوذار پری نی آیتدی . دئدی : « دور گور جیران نه وضع ده دی . بیر جوان دا وار لاپ قورو بیگ ، نه دینیر نه دانیشیر . ائشیکه منتظر دی کی جیرانی آلیب آپارسین » گولعوذارپری گؤزلرینی سیلیب آوکالادی و اؤزونه گلدیک ده جیرانی باغرینا باسیب

گیزلینجه باخدی گۆره نه خبر . گۆردو بیر جوان کی ایگیت لیک ده و گۆزل لیک ده تای سیزدی و باشینی آشاغی سالیب منتزردی . دایه یه دئدی : « اوو چونون شیکاری اوو چویا یئتیره ر . بیز تکجه بونا دئییه بیله ریک کی شیکاریندان گذشت ائله . اودا قالب اونون کرمینه و آنلاغینا . بو حالدا دایه یه دستور وئردی شاهزاده نی ایچری یه دعوت ائده رکن بیر خون دوزه لتسین کی شاهزاده دن پذیرالیق اولونسون . شاه اسماعیل بو دعوتی والتفاتی گۆره رکن دایه یه دئدی : « من یئمه یه گلمه میشم ، شیکاریم ایچون بوردا یام . جیرانی قاوا - قاوا گتیر میشم بورایا و هامی منتزردی کی جیرانلا برابر قاییدام . » دایه دئدی : « اوغول بو منیم اختیاریمدان کناردی . اونو گرک گولعوذارپری یه سؤیله یه سن . » همان حالدا شاه اسماعیل اوز دؤنده ریب گولعوذارپری یه باخاندا گۆردو ای دادی بیداد ائله بیل اون دؤرد گئجه لیک آی دی بولود دالیندان چیخیب . شاه اسماعیلین بو گۆزل لیک دن آغزی آچیق قالب حیران - حیران اونا باخیر . گولعوذارپری باخدی قدا گۆردو شاه اسماعیل اؤز ونده دئیل ، سسلندی : « قوناغیمیز اولسان سئوینه ریک ... » شاه اسماعیل دلی توتار - توتماز اوزونو توتوب گولعوذارپری یه بو سؤزلری دئیر :

قوا - قوا بو جیرانی گتیر دیم ناگاهدان گورسندی نور دیدارین
سن منی غرق ائتدین غم دریا سینا سینمه اوسته قویدون آتشی نارین
گولعوذارپری ده اون - دورد دانه یاسمن تئل لریندن آیری ب دؤشونده دیلله ندیره رکن بئله
دئیر :

ایتیر دین جیرانی بولدون مارالی یالقیز سان یولداشین یوخسار وار بیری
بیر اوو چونون یولو دوشسه باغبانا آلیر او باغباندا بیر نوبار یئری
شاهزاده اسماعیل سؤزون ایکینجی سینی بئله دئیر :
چوخ - چوخ اولار گۆزل لرین ییغناقی ایپک زرنشان دی صدف دیرناق
گولعوذارپری تئل لری سینه سازی ائدی بئله سؤیله بیر :
گۆزلرین قارادی قاشلارین کامان سن گلن یوللار من اؤزوم قوربان

گل آگلش بورادا بیر گئجه مهمان دولاننام باشینا نازلی یار یرری
 شاه اسماعیل کی گوردو بو گوزل اونا یار دئدی سؤزون آخیرینجی سینی گوره ک نه دئیر :
 طبیب یوخدور بوردا دریمی بیله کیمسه ده یوخدور کی گوزباشیم سیله
 مولام کمک ائله شاه اسماعیله بیرده گلیم گوروم گولعوذار یاری
 گولعوذار پری سؤزون سونونو داهابئله دئیر :
 گوزلر سئمه لی عشوه لی نازلی گول لری میز دولو اوردک لی قازلی
 آغام خواجه رشید اصلیم شیرازلی آدیم خبر آلسان گولعوذار پری
 گولعوذار پری شاهزاده یه چادیرین یوخاری باشیندا یئر ائله دی و دئدی : «گلش دینجین آل
 جیرانین دا وئره ک حرکت ائله . آخشاما هله چوخ واردیر . «دابه ده قاش گوز ائدیب آنلاتدی
 کی هارا بیر یمه لی - ایچمه لی بیر زاد وار گتیر سین و قوناغا قوللوق اتمک ده آلیندن گلنی
 اسیر گه مه سین .

شاه اسماعیل یمه گه - ایچمه گه و گولعوذارلا صحبته - وحدته مشغول دی و اونودوب کی
 وزیر، وکیل ، لله ، اعیان ، اشراف و بنش یوز آتلی داغلاردا اونا منتظر دیلر . وزیر گوردو شاه
 اسماعیل گنجیکدی و لله دن ایستدی کی قالخسین آتین بئلینه و اونون ایزینی توتوب بیر خبر
 گتیر سین . لله شاهزاده نین ایزی له گلیر چیخیر اورایا کی سیرا - سیرا چادیرلار قورولوب دی و
 شاهزاده نین آتی چادیرلارین اؤنونده گوروشور . لله آتین باشین دؤنده رب چیخیر او یئر کی
 شاه اسماعیل گولعوذارا قوناق دیر . دایه گوردو بیر آتلی گلیر و ایکی سؤدالی به قاجدی خبر
 وئرسین کی شاه اسماعیل باخاندا گوردو لله دی . دئدی : «مندن اؤتور گلیب دی . قوجادی
 اختیاردی . احترام ائله یین گلکسین چادیرا . «لله هله چادیرا گیرمه میش گولعوذارلا شاه اسماعیل
 اوره ک دن بیر - بیرلرینی سئوره کن قرار - مدار کسدیلر کی ائلچی لیک دن سونرا ائلین رسمی
 - دبی له ائولن سین لر لله آزجا دینجه لرکن اولدن آخیراجان او خودو کی بو جوانلارین
 آراسیندا نه سؤزلر وار . گنتمک واختی اولدو و قیز دستور وئردی کنیز، دایه لر دن اونلاری بدرقه
 ائتسین لر . لله ایله شاه اسماعیل آتارینی مینیب چاپارکن چاتدی لار او یئر کی قشون صف

چکیب وزیر، وکیل، اعیان و اشراف اونا منتظر دیلر . وزیر گوردو شاہ اسماعیل گلیرسہدہ اودان آما ہنچ خبر یو خودور . اوزون دؤندہ ردی دئدی : «شہزادہ او جیران پس نئج اولدو ؟» شاہ اسماعیل تنللی سازی باغرینا باسارکن گؤرہ ک احوالاتی ننجہ آنلادیر :

آی آغالار مسلمانلار	یارین یوردوندان آیریلدیم
اؤپوب قوجوب حلال لاشدیم	آلا گؤزلردن آیریلدیم
بیر گنجہ مهمان اولاردیم	قولوم بوینونا سالاردیم
نہ دردی وارسا آلاردیم	مہربان یاردان آیریلدیم
شاہ اسماعیل دئیہر - دئیہر	گؤردویوم بیرحوری - ملک
چرخین دولاناردی فلک	من گولعوداردان آیریلدیم

بو وضع ایلہ حرکت ائدیب گلدیلر قندہارا . گندیب اؤز منزلیندہ استراحتہ مشغول دی آما گولعودارین دردیندن خستہ دیر ، یاتاق دادیر . ہردن گلیر حالینی سوروشورلار ، آما بیر جواب وئرمیر . آنجاق بیرگون للہسی چون یالوار-یاخاردان سونرا ، شاہ اسماعیل دردینی اونا آچیق لیر . گولعودارین عشقینہ توتوشوب اونون فراقیندن یانیب یاخیلماغین آنلادارکن ، للہ حیدرشاہا خبرآپاردی کی شاہزادہ عاشیق دیر و گولعوداری اونا عقد ائتمک لہ شاہزادہنی بوسیختیتی دان قورتارماق لازیم دی .

درباردا دؤرد یوز قیرخ بئش صندل نشین واردی و تصمیم توتمالی دیلار . وزیر، وکیل ، اعیان و اشراف حیدرشاہلا بیرلیکدہ بئلہ بیر قرارا گلیرلر کی خواجه رشیدین قیزی گولعودارپرنی آلاہین امری و بیغمبرین شرعی لہ شاہزادہ اسماعیلہ ایستہ میش اولسونلار . سونکی گون وزیر، للہ و بئش - آلتی آتلی حرکت ائتدیلر اثالات لار ایچینہ . خواجه رشیدہ خبرگؤتوردولر کی حیدرشاہین وزیری سنہ قوناق گلیری . خواجه رشید دستور وئردی قوچلاردان بیر نچہ سینی اونلارین قاباغیندا قوربان کسینلر و او وضعی ن احترام ائدیب قوناق لاری چادیرا ہدایت ائتسینلر . صحبت - وحدت ، یتمک و ایچمک سؤزگلدی چیخدی گولعودارپری بہ و شاہ اسماعیلین بیر گؤیولدن مین گؤیولہ اونا وورولوب عاشیق

اولماسینا . وزیر دندی : « اجازه وئرسهز اونلارین عقدین اوخویوب توی لارین باشلایریق ! »
خواجه رشید اوز توندو وزیره دندی : «بیز گرك مصلحت له شك . ائلاتی نان دانیشاق گۆره ك
راضی دیلار بیز قیزی وئره ك یا یوخ . بیزه بیر هفته مهلت وئره سیز . » همان حالدا وزیر
قالخیب وداع لار شاركن قندهارا ساری یولا دوشدولر .

خواجه رشید دستور وئردی ائلاتین بؤیوك لرین بیغدیلار چادیرا ، باشلادیلار مصلحته کی
راضی سیز قیزی وئره ك شاه اسماعیل یا یوخ . هرایشین ایچینه موافقده اولار مخالفده . هر
آغیزدان بیر سس چیخدی و سون قراره گلیمک ایچون رأی آلیندی . رأین چوخو او ایدی کی
قیزی وئرسین لر شاه اسماعیل . بئله لیک له بیر مکتوب یازیب وئردیلر قاصیده کی
یتیرسین حیدر شاه . مکتوب دا یازیلیمشدی کی ائل بو ایشه راضی لیق ائتدی و سیز آماده اولساز
بیزده حاضر ییق .

قندهاردا شن لیک هر بیر یئری بورودی و خبر گۆنده ردیلر کی رسم - رسومات ایله جمعه
گونو گلجه بیك شیرینی خورانیغا . او زمان او تاریخ اودؤوره هر نمه نه کی واریدی آماده
ائله دیلر ایستیرلر حرکت ائتسین لر ائلاتین ایچینه . قوربانلیق لاری حاضر لادیلار و حیدر شاه گیل
گلدیک ده قوچ لار کسیددی و رشید خانلا حیدر شاه هر ایکسی بیرلیکده اگله شیب صحبته
مشغول اولدولار . سونرا قیزین باشلیق پارسینی دانیشیب رشید خان ائلاتین دب و
رسم لریندن سؤز آچراق بئله سؤیله دی :

«ئلات ایچره مرسوم دی کی قیرخ گونه جان توی باشلانا و توی باشلانمادان قاباق داماد
اورتالیق دا گۆرسن مه یه . گلین چیخانجان شاهزاده نین بورایا گلمه یه حقی یوخ دور آما سونرا
اؤز ائوی دیر ، اجاقی دیر . نه قدیر قوناغیمیز اولور سباباشیمیزین او جالیقی دیر . » هم ائلاتین
ایچینه هم قندهاردا جشن باشلانیب چال چاغریسی هر یانی بورودو . آما شاهزاده نین گۆیلو
قرار توتما دی . گۆردو بوقیلیق اولماز و گولعوذاری گۆرمزه باغری چاتلایار . سحر اولجاق لله
سینی چاغریب آئاتدی کی آتلاری حاضر لاسین لار شیکارا گنده جه بیك . آتلارین بئلینه
قالخیب یال لاردان قایالاردان یول آلیب داغلارین باشینا چیخدیلار . اوجادان باخدیقدا

گۆردولر آشاغیدا چادیرلار قورولوب دی . شاه اسماعیل لله یه دئدی : « سن بوردا قالیب دینجهل من گندیم گۆروم اوودان زاددان بیر خبر وار یابوخ » لله آنلادی کی بونلار هامیسی سۆزدی و گولعوداری گۆرمک ایچون گندیرو قلیبندن کنچدی : « جوانلیق دی دا ! اؤزونو ساخلایا بیلیمیر . بیزده جوانلیق گۆرموشوک . بونوندا حقی وار ، چوخ دا اوستون وورماغا گلمز ! » لله داغین دؤشونده مورگوله رکن شاه اسماعیل آتین چکدی کمنده و اوغرون - اوغرون گتندی یتیردی گولعودارپری نین چادیرینا . چادیرین آته یینی قوغزایاندا گۆردو گولعودارپری ده ناراحت دی . شاهزاده نی گۆردو کده ائله یتیریدن قالخدی قوللارین سالدی شاهزاده نین بوینوناک کی سانکی ایللردی بیر - بیرلرینه حسرت دیلر . گولعودارپری دئدی : « انتظارایدیم سئوگیلیم ! گلمه سه ییدن اوزولوردوم . غصه منی داغیداردی . آمما یازیق لارکی نیشانلی لارین بولوشماسی یاساق دیر بوردا سئوگیلیم . بیزی ال - آله وئریب بخت ائوینه یوللایانا قدر گلیب گتتمک ده احتیاطلی اول کی بلکه بیر کس گۆرمه یه ! » زامانین کنچدیسین بیلمه دن واخت او واخت اولدو کی شاه اسماعیل قایتماغا قرارلی اولدو . سئوگیلیسی له ده سین ووروب خدا حافظ لشدیلر و اؤزونو یتیردی لله یه کی دور گئده ک . صباح اولدوقدا یتنه شاه اسماعیل لله یه دئدی : « دور گئده ک شیکارا ! » لله نین اوزونده ن گلر - گلمز اوره ک سۆزلرینی دیله گتیردی : « بو شیکار اوغول سنین باشینا درد آچار ! بیر نچه گون دؤزن ، ایشلر قورتولوب گئده . چوخ قالما بیر ، گۆزونو آچیب یومانا گلین گلر ائوه ! » آمما گولعودارین عشوه سی نازی ، دانیشیغی ، بئریشی ، باخیشی و دوروشوغو یادینا دوشه رکن آز قالیر دیوانه اولا و سؤیله بیر : « لله جان ! ریزه - ریزه دوغر انسام دا گولعوداری گۆرمه لی یم . اونسوز اوره گیم قرار توتما بیر ! »

لله ن دوشدولر یولا و گلدیله همان یئره . لله اوردا اگله شدی و شاه اسماعیل اؤزونو وئردی چادیرلارا طرف . نچه گون ، گونلری بو وضع ایله کنچیره رکن دئمه بیر گون سحر ، شاه اسماعیل ایله رشیدخان اوز - اوزه چیخسینلار و شاه اسماعیل اوتانچیندان باشینی آشاغی سالیب اوکی گرک دی رشیدخانا احترام ائتمه سین و یانیندا کی آدمالار دئسین لر :

« سنه بیز دئمشیدیک کی اونلارینان بیزیم قوهوم لوغوموز توتماز . ایندی شاهلیغینا گووه نرکن ، سنه کی قایناتاسی سان لایق اولان احترامی ائتمه دی .»
 بنله لیکله رشیدخانین غضبی توتور و دئیر : « ائله کی بللی دیر بونان بیزه داماد چیخما یا جاق . چادیرلاری بیغین کی کؤچوب بوردان گئتمه لی بیک .»

دایه قیزا خبر گتیردی کی رشیدخان کسین لیکله ائلاتی هندوستانا کؤچوردوو ماجرانین نه اولدوسونو بیر به بیر آنلاتدی . گولعوذار دئدی : « گیزلینجه چیخیب گئتمه بیزه بیر آرا یول تاپیلارمی ؟» دایه نگهبان لاری گورسه ده رک دئدی : « بوتون ائل بیزه گؤزدی . ائشیکه چیخارساق توتارلار بیزی .» قیزین گوزلری دولوب باهارین بولودوتک نارین - نارین آغلارکن شاهزاده نی یاداسالیب سؤزلرینی بو سایاق دیله گتیردی :

دولاننام باشی یان یاریم	یاریم من سندن آیریلدیم
سنه قوربان هر نه واریم	یاریم من سندن آیریلدیم
ویرانه قالسین بو داغلار	خاراب اولسون قندهارلار
من گندهرم یاریم آغلار	یاریم من سندن آیریلدیم
گولعوذارام دئیم یارا	گؤلرده اولکوشدو صونا
گل آختار سن منی آرا	یاریم من سندا آیریلدیم

نوبت گلدی یئتیردی گولعوذار پری نین چادیرینا و گولعوذار ائشیکه چیخماز سا چادیری ییخا جاق لار تپه سینه . او وضع ایله ائل - اوبا ایستیرلر حرکت ائتسین لر هندوستانا طرف . یولادوشه رکن قیز شاه اسماعیلا بیر مکتوب یازیب دؤشونده کی قیزیل لاردان بیرین آچیب نامه یه سانجاق لادی و قویدو اوجاق داشی نین آلتینا . او اومودلا کی بلکه شاهزاده آختاریب تاپمیش اولا . گولعوذار گؤره ک مکتوب دا نه لر یازمیش :

عرضی حالی منده سنه یازیرام	او خو گینان احوالیمدان بیل سنده
حسرتیندن اؤلدوم - اؤلدوم دیریلدیم	آخ چکمک دن هئچ قالمادی آه منده
دوستون باغچاسیندا اوخور مرغ دل	دولانسام باشینا اؤلور و بولبول

تارلادا گلشن ده آچیب قیزیل گول
سولار روز گاردامن تک قیزیل گولده
ایگیتلر کنچهلر باش ایله جاندان
مطلبین ایسته گینه شاه حیدردن
اوزونو دۆنده رمه گولعوداریندان
اؤلورسم مزاریم اوسته گل سنده

ائله کۆچرکن ، هندوستانا بیر آز قالدیقدا اودلو - سولو چشمه لی بیر یثرتاپیرلار . ایندی اونلار اوردا قالماقدا اولسونلار قایداق گله ک شاه اسماعیله طرف ، بیر نچه گون بو ایشین اوستوندن کنچرسه ده شاه اسماعیلین رشیدخانلاقارشیلشاماسی یئنه اونو اینجیدیردی و رشید خانین لایقیجه کئفین سوروشمادان باش آلیب گئتمه سی یادینا دوشرکن اوتانیردی . آنجاق گولعوداری بیر نچه گون گۆرمه مک داها آرتیق اونو سیخیردی و آیریلیق دان قورتولماق ایچون لله نی ده گۆتوروب چخدیلار دولانا - دولانا گلدیلر او یثره کی اوردان ائلات گۆرونوردی . شاه اسماعیل بئله باخاندا گۆردو چادیرلار یوخدور . فیکرینه گلدی شاید یولو دگیشیک گلیبلر . آما نظر سالدیقدا گۆردو یوخ هرزاد اۆز یثرینه تکجه ائلات دان خبر یوخدور . چیخدی اوجا بیر قاینین اوستونه گۆره اوزاق لاردا بیر زاد گۆرونور یا یوخ آما هئچ گۆرمه دی . سانکی ازلدن هئچ بوردا ائلات یووا سالمامیشدی . شاهزاده لله نن دانیشدیقدا آنلادی کی ائله داش هاردان ده ییب دی ، بیلدی کی قایناتاسی نی سایماماق اونلارا برک اثر ائدیب کۆچمک قرارینا گلیبلر . شاهزاده نین اوردا گۆزلری دولارکن گۆره ک هانسی سۆزلری دئیر :

سنه دئیم آغالله	گئدیب سونانین ائللری
یئرینه بایقولار بانلار	کۆچوب سونانین ائللری
داها بیرده اوتانمارام	هریر سۆزه اینانمارام
گنده رم بوردا قالمارام	کۆچوب سونانین ائللری
آیریلیق باغریمی اویدو	منصورتک دریمی سویدو
اسماعیلی آغلار قویدو	کۆچوب سونانین ائللری

شاه اسماعیل لله نن برابر داغدان آشاغی ینیب ائلاتین اورتوراق ائتدیگی یرلری گزیشه رکن
 یتیردیلر او یره کی گولعودارین چادیری اورداقورولموشدو. شاه اسماعیل گولعوداری
 دوشونرکن غضب دن ائله بیر تپیک ووردی کی اجاقین داشی کول لرله بیرگه گویه
 سوورولانارکن گوزونه بیر نامه ساتاشدی . آجیب اوخودوقدا گوردو گولعودارین کونلو هله
 اوندادیر و آنداچدی هاردا اولورسا اولسون گندیب اونو قایتاراجاق دی . شاه
 اسماعیلین اوره گی دولوب خاطرهلر گوزو اؤنوندن کنچه ره ک ناراحت حالدا گوره ک
 نه لر سؤیله بیر :

گتدیم گوردوم کوچ ائله ییب یوردوندان چادیر اتاقی نین قوربانی جانیم
 نامه یازیب قویوب اجاق داشینا اجاق داشلاری نین قوربانی جانیم
 یورد یرینده بسله میشدیم دیکلر یار اوزه تۆکموشدو حلقه ایپک لر
 اوستونده گزردی گوزل گویچک لر قمر اوزلری نین قوربانی جانیم
 شاه اسماعیل بو صحرائی گزه نده آلا گوزلوم خمار گوزون سوزه نده
 قلمین چیخاریب نامه یازانده گوزل بارماق لارینین قوربانی جانیم
 عزیزیم مرنده گل گول لرین درنده گل
 بیر گلدین خسته گوردون بیرده جان وئرنده گل

شاه اسماعیل لله نین یورقونلوغونو گوروب اونا دندی : « سن بورالاردا استراحت ائت منده
 چیخیم گوروم اونلاردان بیر خبر توتا بیلهرم یا یوخ . » شاه اسماعیل آتین باشینی دؤنده ردی
 داغلارین اوستونه و باد صرصر کیمی گندیر . لله تاب گتیره نمه دی . اؤز - اؤزونه فیکیرلشدی :
 « بوکی بئله گندیر بوتئزلیگه قایتماز . گرک اونلا آیاقلاشام کی آلاله انله مه سین بیرزاد
 اولورساحیدرشاها جاواب وئره نمه رم . » آتینی مینیب دوشدو یولاکی اؤزونو یتیرسین شاه
 اسماعیلا .

شاه اسماعیل اوزاقدان بیر قره لتی گوردو و اؤزونو اورا یتیردی . گوردو بیرقاری آروادکی
 قوجالیکدان گوزلری یاخشی گورموری ، ائلات کؤچرکن آت دان زویوب یوک ابله برابر یره

دوشموشدو. ایستیدی یوکون چکسین آتین بئلینه دوشسون یولا . شاهزاده قاری یا یئتیرجک
 للهده اؤزونو اورا چاتدیردی . شاهزاده قاری دان سوروشدو : « او کؤکوندن یوخ ایمانان قوربان
 کسردیم قری ، بورا باخ گوروم هئچ گولعوداردان بیر خبرین وارمی ؟ » قاری هئچ نه جاواب
 وئرمه دی واسماعیلین گؤزلری دولارکن گؤره ک هانسی سؤزلری قاری دان سوروشور :

دولاننام باشی یان مهربان قری آلا گؤزلو گولعوداره نه اولدو
 یئتیرسین دادی یان یارادان قری قمر اوزلو گولعوداره نه اولدو
 قاری آلا - قورا توک لرنی آیریپ بوزوشموش دؤش لری آراسیندا ساز
 تک دانیشدیرارکن شاهزاده یه جاواب وئیر :

دولاننام باشی یان مهربان جوان یالقیز بو صحراده قالان من اولدوم
 آلا گؤزلرینه کسپلم قوربان یالقیز بو صحراده قالان من اولدوم
 شاه اسماعیل دئیر :

سحر - سحر اوینا یاردی گول ایله مینا گردن غرق اولموشدو تئل ایله
 دیندیرنده یوز مین شیرین دیل ایله شیرین دیللی گولعوداره نه اولدو
 قاری دئیر :

دوست یولوندا باشی - جانان کنچمیشم
 آیریلیق باده سین دوستدان ایچمیشم
 آیریلیب اوبادان آیری دوشموشم
 یالقیز بو صحراده قالان من اولدوم
 شاهزاده آل آتیب جیسینه قاری نین اووجونا الماس لاردان قیزیل لاردان قویارکن قارشیلیغینا
 گولعوداردان خبر ایسته دی . شاهزاده دئدی :

دوست یولوندا چوخ چکمیشم آزاری ده لی گؤلوم هی ائيله یه ر غباری
 اسماعیلین گؤزل - گؤیچک او یاری آلا گؤزلو گولعوداره نه اولدو
 قاری گؤردو بو قیزیل گوموشون قاباغیندا هئچ ده دانیشماسا اولماز دئدی :

قري قوربان او گۆزلىرىن تهرينه ندىن دوشدون بى وفا يار قهرينه
 انللىر گىتتىدى هندوستانين شهرينه يالقيز بو صحراده قالان من اولدوم
 قارى دان خداحافظ له شرکن لله نن برابر قندههارا سارى گىتدير آماگولعوذاركى دوشور
 يادينا ، آتدان يتره دوشوب پروانه تک دولانير قوشاگزدىکلىرى يئرلىرىن دؤوره سینه . لله بو
 وضعيته دؤهنمه ييب شاه اسماعيلين اوزوندن - گۆزوندىن اؤپرکن دئير : «بو قيليق کى سن
 آغلایيرسان و هارای دادائديرسن ، اؤزونو اؤلدوروب آرادان آپارارسان . هئچ اؤزونو سيخما
 سنه سؤزوتريريم آتاندان قشون آليب گولعوذارى گيتيرمک ايچون يولا چيخاق .
 شاه اسماعيل باخديقدا گؤرورکى گولعوذارين يوردو گؤرنورسه ده اؤزوندىن خبر يوخدى .
 اوره گى دولور و بو سؤزلىرى دئير :

يوک لىدى قفله بارخانا دوشمان کؤچ اولدو کؤچ اولدو
 جوان عؤمروم بو غربت ده افسوس هئچ اولدو هئچ اولدو
 شاه اسماعيل گزه خانلار کؤچدو گىتتى سليمانلار
 حسرت ده بسله نن جانلار يارب نئچ اولدو نئچ اولدو

گنجه ايدى کى گليب يئيردیلر و لله ، آتلارى اصطيل ده برکيديب دينجه لىک دن سونرا
 بوتون احوالاتى بيرنامه ده حيدر شاه يازدى . حيدر شاه مکتوبون مضمونوندىن حالى کى اولدو
 اوزون توتدو وزيره و دئدى : «بوتون اعيان ، اشراف ، وزير و وکیل لرىن قيزلارنى گلشن باغينا
 ييغارسان کى شاه اسماعيل گليب اونلاردان بيرينى به يهنسين و هر هانسيدان خوشو گلدى
 اوقيزى آلاق اونا . او اولماسين بو اولسون نه فرق ائده جک کى .»

صاباحين سحرى بوتون وزير ، وکیل ، اعيان و اشراف عائله لرىندن سئچيلميش گؤزل
 قيزلار ييغيشدىلار گلشن باغينا . شاه اسماعيل ده يورقون و پوزقون حالدا هرزادان خبرسيز
 استراحت ده ايدى . عشقين دردى چوخ چتين دير . گرک عشقين صاحابى گله . صاحابى
 گلزمسه اونا علاج اولماز .

وزیر شاهزاده نین حضورنا چاتیب دئدی: «بوتون شهرده جشن دیر و هامی منتظردی کی گلیب دولانیب سئیرانده سیز. آتان حیدر شاهین دا بیر آرزو ودیله گی وارکی اوزو سیزایله دانیشاجق دیر.»

شاه اسماعیل ایله وزیر بیرلیکده گلشن باغینا ساری یولا دوشدولر. باغین ایچین دولانا - دولانا گل دیلر او یثره کی مخصوص شاهزاده ایچون حاضرلانمیشدی. آتلاری چک دیلر کمنده و شاه اسماعیل آتاسی نین آلینی اؤپرکن اونون بویوروق لارینی دینله دی و مخصوص یثرده اگله شرکن قیزلارصف باغلاب بیر - بیر حضورنا چیخدیلار. قیزلاری گؤرجک گولعودارپری نین عشقیندن اوره گی قرار توتمادی و سازلا - سؤزله گوره ک نهلر دئدی:

یغیلیب بیر یثرده حوری قیزلاری هنج بیرسی گولعوداره بنزه میر

قندی شکر دهان لی سؤزلری هنج بیرسی گولعوداره بنزه میر

وزیرین قیزی نین آدی گولعوداری ایدی. بیر قدم یثردی قاباغا. وزیر دئدی: «قیزلار دالی دورون کی انله بیل شاهزاده پسند انله دی.» آما شاه اسماعیل، اوزونو توتور وزیره و بو سؤزلری دئیر:

کیمی سی آل گنیه ر کیمی سی آبی قالما یب دی عشق دن گؤلومون تابی

کیسه اولماز منیم یاریمین بابی هنج بیرسی گندهن یاره بنزه میر

وزیرین قیزی گؤردو بو اونو دئمیر. اوتانچیندان باشینی آشاغا سالیب توز کیمی گوزدن ایته رکن وزیر بو کدورتی اوره گینه آلیب اوزونه سؤز وئردی گونو گل دیک ده عوضینی پیس جوره آچا. شاه اسماعیل سؤزون آخیرینجی سینی داهابنله دئیر:

شاه اسماعیل بت لارینان قونوشدی اود توتوبان باغریم باشی آلیشدی

گلشن باغچاسیندا ولوله دوشدی هنج بیرسی گندهن یاره بنزه میر

قیزلار یغیشیب گنتدیک ده شاه اسماعیل ده ساراینا گندیب خسته دوشدو. طیب - حکیم گونده ریرلر کی بونون دردینه علاج اولا. آما کیمسه نین آلیندن بیر ایش گل میری. عشقه

گرفتار حیدرشاہا خبر گوتوردی و حیدر شاہ دستور و ثردی کی شہرین دروازہ لرین کی ینددی دروازہ ایدی باغلا دیلار. واخت اوواخت اولدو کی شاه اسماعیل گنجہنی استراحت ائتدی و صبح چاغلاری شفق آتاندان سونرا، قمر آتی چکدی ائشیکه و زین - نظامی برکیدیب اون ینددی پارچا پولاددان اسباب جنگ گوتوروب گئتدی. قیزیل جواهرلری ن خورجون لاری دولدوروب قالخدی قمر آتین اوستونه. بو آندا آناسی کی قوجالمیشدی عصا آئینده چیخدی شاهزادہنین قاباغینا و دئدی: « اوغول ہارایا گندیرسن ؟! » اوردا ایدی کی شاهزادہ آتدان یندی و دوشدو آناسی نین قدم لرینہ. آیاقلاریندان - آلریندن اؤیوب دئدی: « آناجان من گندیرہم سفرہ. » آناسی یالوار یاخارلا دئدی: ایندی کی گندیرسن گت آتاندان اجازہ آل قشون گوتور! تک جانینا ہارا گندیرسن! » شاهزادہ اوزونو آناسینا توتوب گورہ کھانسی سؤزلری دئیر:

دولاننام باشی بان آنا	تؤکمہ گؤزلریندن آبی
بیردرہ دچار اولموشام	یوخ دردیمین سای حسابی
قمر آتا ویررام دستی	بولبول اوخور گولون وختی
بابام بوش قویماز سا تختی	داغیلماز تاجی محرابی
قمر آتی ساللام یولا	مولام کمک اسماعیلا
سن گتدن یوللارا آنا	من اوللام خاک ترابی

آنا، اوغلونو قانع اندیر گتسین ددہدن اجازہ آلسین. آما اورہ گی دؤزمہ ییب صاباح کی گون اؤزودہ گندیر حیدر شاہا التماسا و دئیر: « نہ قدر آغلادیم، سیزلادیم سؤزوندن قایتما دی. گتتمہ گہ اونا ایذین وئر و گندہ رکن اونو یالنیز بوراخما کی آلاہ ہمیشہ اونونلادی. » حیدر شاہ دوشونہ لیم دئیب وزیردن تدبیر ایستہ دی. وزیر دئدی: امر ائدین کی ینتہ دروازہ لر باغلانسین کی شہردن چیخماق ممکن اولماسین. » حیدر شاہ دستور و ثردی وزیر دئینہ کیمی ینتی دن دروازہ لر باغلاندی. شاه اسماعیل دہ ینددی دروازہ نی گزہ رکن گوردو ہئچ بیر آچیق دئیل. دوشونہ رکن قلبیندہ دئدی: « من اگر بو دروازہ دن یول آلا

بیلمه زسم هندوستانا گنتمه بيم ده عبث دی . گرک دیر زورومو گوجومو یوخلویام کی اگر اؤز شهر یمدن چیخا بیلمه زسم یار اوغروندا جانان باشدان دا کئچه بیلمه رم . « او حالدا شاه اسماعیل قایتدی دالی یا و قمر آدلی آتی نین باشینی اؤتوره رکن دروازه یه بیر آددیم قالان آل آتدی شمشیره و قیلنج ایلدریم کیمی گؤی ده چاخیب برق چکه رکن بیر ضربت یئندیردی دروازه نین قاپی سینا کی قیفل - قاپی هره سی بیر طرفه گتندی . شاه اسماعیل دروازه دن چیخدی و حیدر شاه بوخبری ائشیده رکن دئدی : « دالیسیجا گنتمه بین کی تک باشینادی ! بیر مدت سونرا داریخیب قایدار گلر .»

شاه اسماعیلین لله سی کی بیر عؤمور شاهزاده نین یانیندا قالیب اونا علاقه یئتیرمیشدی گوردو بو قیلیق دؤزه بیلمز . شاهزاده نی گؤرمزسه عؤمرونون آخیرینا جان عذاب چکه چک . بیر آریق آتی وارایدی زین نیظامینی برکیدیب قیچی نی قویوب خانه زینه آتین اوستونده قرار توتدو . باد صرصر کیمی دروازه دن چیخدی ائشیکه . شاه اسماعیل یورد اولکة سینی کئچمیشدی کی گوردو شاقیلتی گلیر . آت اوزه رینده چیگنی نین اوستوندن باخاندا گوردولله دی . آتین باشین ساخلادی و لله گلدی یئتیردی . شاه اسماعیل اونا سلام وئردی و دئدی : « بو قوجا واختیندا ندن اؤزونه زحمت وئریب گلدین ؟ » لله دئدی : « گلدیم اولسم اؤز آلینله منی تورپاغا قویاسان . آخی سنه علاقه یئتیرمیشم . » آتلارین باشین دؤنده ریب یئتیردی لر چشمه لره . او یئره کی گولعودار پری نین گلیب سئیره چیخاردیلار ، دانیشاردیلار . دئدی بو قایالاردان ، بولاق لاردان سوروشاق گؤره ک گولعوداری گؤروب لر :

من گتندیکجه قارشی گل میر اوزاقلار دئه یایلاقلار گولعوداریم نئج اولدو

داشی مرجان سویو سرین بولاقلار بولاق منیم گولعوداریم نئج اولدو

گوردو بولاغدان سس چیخمادی . یئتیردی لر قایالارا . سؤزون دالیسینی داهابنله دئیر :

دوزلوب هر یانا گؤزل لاله لر یانینا گتیددی قیزلار دایه لر

باشی اوجا دیبی کؤلگه قایالار قایا منیم گولعوداریم نئج اولدو

گۆردو یشنه بیر سس یوخدور. دئدی داشلیقلاردان سوروشوم گۆروم بوردان کنجیب می یا
بوخ؟

بیلیم ننج اولدو یوخسا گئدیب حبشه یاندى قره باغیریم دؤندو آتشه
بیر صدا ساللام داغلارایله داشه داشلار منیم گولعوذاریم ننج اولدو
داشداندا جاواب چیخمادی و شاه اسماعیل سؤزون سونونو بئله دئدی :
هر نئيله دیم من ائيله دیم اؤزومه یارب سو سپ اوره گیمین کؤزونه
دولاندم داغلاری یارین اوزونه دوزلر منیم گولعوذاریم ننج اولدو
عزیزیم کسه مندن یول گلیر کسه مندن
قورخورام دوشه م اؤله م یار گوزون کسه مندن

لله ن بیر مدت آياقلاشارکن گۆردو بونون ایشی دئیل یولدا قضا قدر گلرباشینا . ال آتیب
جیبینه بیر چنگه قیزیل چیخارتدی و دئدی : « الله نه قدر عؤمرون وار خشله سن سنی گوره .
قاییت قندهارا و بوشونا زحمت ائتمه . هارا گتدیگیم اؤزومه ده بللی دئیل ! » او حالدا الله
قیزیل لاری آلیب شاه اسماعیل ایله اؤبوشوب گۆروشدولر . الله قایتدی قندهارا و شاه اسماعیل
آتین باشینی دؤندهردی کسه یوللارا . بیر مدت گئندن سونرا دئمه گینه شاه اسماعیلی
آتین اوستونده یوخو توتسون و یولدان آزارکن باشقا بیر منطقه یه گتسین . شاه اسماعیل بیر
زaman آیلدی کی گۆردو بیر یتردی قورولوق ، نه اوت وار نه سو . تکجه قومونان تورپاق دی و
هرنه باخیرسان هئچ زاد گۆرونمور . آتی دا یورقون اؤزوده . آزجا دینجه لرکن گۆردو اوزاقدان
بیر قره لتی گلیر . قره لتی یاخین لاشارکن گۆردو بیر چوبان دی آلده چوماغی . گیزله نه - گیزله نه
سینیر او داشین دالیندان بوداشین دالینا و بو کولون دالیندان او کولون دالینا . بوسور کی
گیزلینجه اؤزونو ییتیرسین شاهزاده یه . شاه اسماعیل آلینی خنجره آتدیقدا ، گۆرور ال
حرکت دن دوشوب دی و خنجری چیخارتماقدا گوجو قالمایب . بو طرف دن ده چوبان ییتیریب
آز قالیر یومولسون اوستونه . نئيله سین نئيله مه سین قوجاغیندا کی سازین یوغون باشینی چؤیریر
چوبانا ساری . چوبان کی گۆردو اونون چوماغی بونون چوماغین داندا یشکه دی قورخدی ،

داياندى و احترام ائلهدى . چوبانين كى يئىدى گونلو ك چۆره گى يانيندا ايدى تئز سوفرا آچىب شاهزادهنى يئمه گه چاغىردى . چوبان اوزونو تاپانا شاهزاده يئىدى گونون چۆره گىنى ده يئىب آللىيى سىلكه لهدى . چوبان دئدى : « سن بو يئمه گىن له منىم باشىما بؤيو ك بير داش سالدىن . يئىدى گون دن تئز قصره گئده رسم منى اولدوره لر . » شاهزاده سوروشدو : « هانىسى قصر » چوبان دئدى : « پس قولاغ وئر گؤر نه دئيرهم ! من داغلاردا گزىب گون دن اوتدان يىغاردىم . بير گون آغاج يىغا - يىغا گئدىردىم گؤردوم آى آشاغى طرفدن چىخىب باشىمى قاغزاياندا گؤردوم بير گؤزل كى لاپ اون دؤرد گئجه ليك آى ايدى . اونو گؤردوكده بايلىدىم و او زامان هوشوم باشىما گلدى كى قصرين ايچينده ايدىم . اورا يئىدى قارداش لارين قصرى ايدى . بئش آلتى قارداش باشىمىن اوستون كسىب سوروشدولار هارالى سان ، نه كاره سن نه ايش گؤره رسن . عىنى قضا قدرى اونلارا دئدىم . باجىلارينا عاشىق اولدوغومودا دئدىم . بؤيو ك قارداش دئدى وئرمه رم ، كيچىك قارداش دئدى عىبى يوخدور و هره بير سؤز دئىندن سونرا قرار اولدوكى اون دؤرد ايل اونلاردا وار اوتارام سونرا قىزى منه وئره لر . ايندى ده نئچه ايلدى كى اونلارا داوارا وتاريرام .»

شاهزاده دئدى « ايندى كى اونو بو قدر سؤيرسن اونون دا سنه علاقه سى واردى يا يوخ » چوبان دئدى : « بلى قوربان نه قدر دئسهن . داوارلارى كى قايتارام ، قوچ لاردان بير نئچه سين قسدا گىزله ده رم كى قىزىنان بير - ايكى كلمه دانىشام . سورونو سايدىقدا گؤره بير - ايكىسى يوخدور . اوستومه غضب له نر وبرك دن بيله مى سيلله لر ، محبت دن علاقه دن .»

شاه اسماعيل قصرين هاردا اولدوغونو سورشاركن چوبانا بير نئچه قىزىل وئرىب دوشر يولا . داغدان آشاركن چشمه لى ، سولو و اوتلو بير يئر گؤره ر و بيرواجا قصر كى قاپىلارى قاپالى ايدى . ايكى - اوچ دفعه قصرين اطرافىنى دولاشارو ايچهرى گيرمه گه يول تاپمايىنجا سازىنى دؤشونه باسىب قصره يالوارار :

ساراي سندن يول ايسته رم

ها باخىرام يوخ قاپىسى

ساراي سندن يول ايسته رم

لعل و گوهر دن بيناسى

عمود قالخان یئندیررم	زورومو سنه بیلدیررم
طیلیسمده اولسان سیندیررام	سارای سندن یول ایسترم
بودور اسماعیلین آهی	امداد ائيله شاهلار شاهی
سیندیر طیلیسمی واللاهی	سارای سندن یول ایسترم

شاه اسماعیل قایدیب دالی یا مولانی یاد ائيله دی و ائله بیر قیلینج یئندیردی سارین قاپی سینا کی قاپی نین طیلیسمی سینیب قمر آتلا برابر وارد اولدو ایچهری . گوردو به به لاپ ائله بهشتین اوزودی . گوزل - صفالی بیر یثرایدی آما کیمسه یوخ ایدی . دولانا - دولانا گزه رکن آغلاماق سسی ائشیتدی . آتینی کمنده چکیب وارد اولدو ایچهری . گوردو بیر گوزل قیز و سلام وئردی . سلامینی قیز آلمادی . قورخوردی و قلیندن کئچیردی کی بو جوانین بیردهن آیری خیالی اولار و آهی هئچ یثره چیخماز . قارداشلاری دا یوخدولار و بت پرستلرله جنگ ده دیلر . اوزونو تاپشیردی آلاها کی هر یثرده پشیمان دی انسانلارا . شاه اسماعیل سسلندی : « خانیم سنین نه دردین وار ؟ نیه ناراحات سان ؟ مندن اگر قورخورسان قایدیم گئندیم ! »

قیزدان سس چیخمادی . نه او یون چیخارتدی نه قلیق ائله دی قیز هئچ بیرتهر دیله گلمه دی . اوز - اوزونه دئدی : « بونلار ائلات بابانین بیردی دیلر . بلکه بونلار شعرین آوازی نان باشا دوشه لر . همان یثرده سازینی دؤنده ریب سینه سینه ایستیر شعرین آوازی نان قیزی دیله

گتیرسین : سارای دا اگله نین گوزل سانجاق اوسته تئلین یوخدور	ندن اولدون سن پریشان
مگر سنین ائلین یوخدور	یئنیب گلدیم داغ و داشدان
اوره گیم بیشدی آتشدن	تک سوناسان یاشیل باشدان
آیریلیب سان گولون یوخدور	اسماعیله دردی سؤیله
آل خنجری باغری پئيله	قوناغام خوش گلدین ائيله
مگر لالسان دیلین یوخدور	

قیزدان یئنه جاواب چیخمادی . همان حالدا ائشیگه چیخیب آل - اوزونه صفا وئردی و قایتدی گۆردو قیز یئنه آغلاییر . شاه اسماعیل بیر داهادا آلین آتدی سازا گۆره ک نه دانئشیدی :

سؤیله گۆروم دردین ندی بیله ییم	دولاننام باشی یان مهربان خانیم
سؤیله گۆروم دردین ندی بیله ییم	عرض حالی بوردا بیان ائیله ییم
آل اوزادیب غونچا گولون دره ییم	گیزلی - گیزلی باغچانیزا گیره ییم
سؤیله گۆروم دردین ندی بیله ییم	قیزیل نارلار سئویب سئچیب اؤبه ییم
دانیشسان جانیمی قوربان ائیلهرم	اسماعیله م من سۆزومو سؤیله رم
سؤیله گۆروم دردین نه دی بیله ییم	دانیشمازسان سنی ایکی بۆله رم

قیز گۆردو سن اؤلمه به سن بو قره او قره لره بنزه مز و شاهزاده آل آتیب قبضه شمشیره یوگورور اوستونه کی سسلندی : « دایان ! بوتون سیرلاریمی سنه آچاجاغام . ماجرادان خبردار اولسان نییه قورخوب دانیشما دیغیم ایچون منه حق وئره رسن . منیم آدیم پری دیر ، رمدار پری تنلی پری ، خانیم پری و گۆزل پری ده دئیهر لر . »

شاه اسماعیل گۆردو بو گۆزه له هر نه دئسنه یاراشار . اثالات لیباسی نین ایچینده و عرق چین باشیندا ، هردن کی دورور یئری بیر ائله بیل طاووس دی یئری بیر . تنل لرین تۆکه رکن اطرافا ، گاهدان قاز کیمی یئری بیر ، گاهدان اؤردک کیمی و گاهدان دا مارال کیمی چیگتی نین اوستوندن باخیر .

قیز ماجرانی سؤیله مه دن قاباق ، هر جوره یئمک دن گتیره رکن ، گۆرور هر نه گتیریر شاهزاده نین بیر تیکه سی اولور . هامی سینی ییغیر بیر دویمه یه اؤتورور ایچری . قلینده دئیر : بو جوانین هر بیرزادی یئرینده دی تکجه یئمه گی باشار میر . شایدده ائله بو جور پهلو انین یئمه گی ده بئله اولار . « قیز قضا - قدرنی شاهزاده یه سؤیله رکن قارداشلاری نین نه سایاق جنگه گیدیک لرینی و اونلاردان خبر سیز اولدوغونو دیله گتیریر . شاه اسماعیل ده سۆز وئریر گندیب قارداشلارینا نجات وئره . سحر آچیلدی قدا شاه اسماعیل یئددی قارداشلاراساری گئتمه گه حاضر لاشارکن ، پری خانیم لا گۆروشوب یولا دوشدو . شاهزاده اسماعیل بیر مدت

گئندند سونرا گورور آياغی گلیمیر . قیزین جمالی و دانیشیقی هر آن گوزلری اؤنوندن کئچرکن اوره گی تاب گتیرمه ییر . اونون محبتی شاهزاده نین قلبینه انله دوشموشدوکی اوننان آیریلماق بیله سینه اؤلوم دن بترایدی . یاواش - یاواش قمر آتی ساخلاشدیردی . دئدی : « ینددی قارداشلارین هاردا اولدوسونو هئچ سوروشمادیم و پری ده منه بیر زاد دئمه دی . قاییدیم هم یئرلرین سوروشوم هم ده سئودیجه گیم او گوزل پری نن آز - چوخ دانیشیم کی اوره گیم دؤزمه ییر . »

قیز کی تازا ایستیردی وارد اولاقصره گوردو آت شاققا شاققی گلیر . بئله باخاندا گوردو داد و بیداد شاه اسماعیل قاییدیب گلیری . او حالدا چیخدی قباغینا و دئدی : « قورخدون قایتدین ها ! سن کی برک شیشه له نیردین ، بئله شمشیر چکهرم ، بئله آسارام ، بئله کسه رم ، نه اولدو به ؟! انله بیل قورخودان سهم اوتوروب بدنینه !؟ »

شاه اسماعیل دئدی : « ای نازنین او قیلیق دئیل . من قورخمامیشام . قولاغ آس گور نه دئیرهم . »

غبار گؤیلومده گؤیلومده	گؤتور نقابی اوزوندن
بو وار گؤیلومده گؤیلومده	دویمادیم شیرین سؤزوندن
	پری دئدی :
نه وار گؤیلونده - گؤیلونده	گئندیب گزیب گلن اوغلان
نه وار گؤیلونده - گؤیلونده	ایلقاریندان دؤنن اوغلان
	شاه اسماعیل دئدی :
ککلیک کیمی عشوه سینیی	داغ دان آلیب صداسینی
بو وار گؤیلومده - گؤیلومده	وئرسه آمه م من کیینی
	پری دئدی :

گؤیلومو درده گتیردین

منیم آزاریم آرتیردین

چوخ یامان مطلب بیتیردین نه وار گۆیلونده - گۆیلونده
شاه اسماعیل گوردو سۆزونو دگیشمه‌لی دی یوخسا سئوگیلی سینی اُلدن وئرە جک و
سۆزونو بئله تاماملادی :

اسماعیلی گتدین جانا جسمیمی چکدیردین دارا
نابلدم بو یوللارا بو وار گۆیلومده گۆیلومده
پری خانیم سۆزون آخیرینی داها بئله دئییر :

پری دئییر بو ساچلاری مارال کیمی باخیشلاری
گنده ک گۆره ک قارداشلاری نه وار گۆیلونده - گۆیلونده

بئله لیکله پری خانیملا شاهزاده اوز توتوب یئددی قارداشلارا کیمی یول گتدیله .
چاتدیله او یئرده کی نئچه داغی آشدیقدا جنگ میدانی ایدی . زیروه یه قالخیب
قارداشلاری نین چادیرینی توز - دومان ایچره گۆستره رکن دئدی : «علم لری ، پرچم لری وار .
اگر ایسته یه سن اونلارین یانینا گنده سن بایراقلاریندان بللی دیر . ایرانین بایراقلی چادیرلاری
اوستونده داغلا نیر . جنگ ائندنده « آلاه - آلاه » چاغیرارلار . او بیر لر آمما بت پرست دیله .
» شاه اسماعیل سئوگیلی سی رمدار پری نی قصرین یاخین لارینا جان آپاریب اوردان یولا
سالدی . سونرا قایدیب یئددی قارداشلاری قورتارماق ایچون چیخدی یولا . داغین دؤشونه
چاتاندا آز قالیردی گون باتا . قمر آت دیزلرینی قویدو یئره و چؤکر کیمی اولدوقدا شاه
اسماعیل اونو قمچی له دی . آمما قمر آت باشینی یئره قویوب قیچ - قولونی اوزالتدی . ائله بیله
همان آت دئییل . شاه اسماعیل بیر قمر آتا باخیر ، بیر داغلارا باخیر و اونانه قدر زور وئردیگینی
یادا سالیب گۆزلرینده یاش مینجیق لانا رکن گۆره ک هانسی سۆزلی دئییر :

دولاننام باشی یان قمر آش قمریم بو داغلاری
دوست دوستون لیندن آمر آش قمریم بو داغلاری
قمریم بیخیلدی یاتدی دیزه جان تورپاغاتدی
آخشام اولدو گونده باتدی آش قمریم بو داغلاری

یولوم دوشدو داغا - داشا
 اوزوم قوربان قلم قاشا
 دور چاتاق یئددی قارداشا
 آش قمریم بو داغلاری
 دولانمیشام داغی - داشی
 تۆکمە گۆز لریندن یاشی
 اسماعیلین قوچ قارداشی
 آش قمریم بو داغلاری

دئمیشلرکی آت ایگیدین قارداشی دیر و شاه اسماعیل قمرآتا قوچ قارداشیم دئدیکه ده ،
 قمر آت قالخدی آیاغا و شاهزاده خانة زینده قرار توتوب باد صرصرکیمی داغین یاماج
 لاریندان ووردی چیخدی کلهیه . دوربونو چکدی گۆزونه وقاباغا باخدیقددا گۆردو قیزقین
 جنگدیر و قارداشلار «آلاه - آلاه» چاغیریب دعوادادیلار و دوشمنین قشونو دریا کیمی
 موج ویریر . شاه اسماعیل آتین باشینی دؤندهردی قشونا ساری و آلین ویردی کمره ائله بیر نعره
 چکدی کی داغ ، داش ، دره ، تپه ، چؤل ، صحرا و بیابان ائله سسلندی کی سانکی گۆی ده
 ایلدیریم شاخدی . قشون کی جنگ ائدیردی بیرده دایاندی و باخدی گۆردو بیر سلحشورایلان
 بوروغی توز سالیب آز قالیر چاتسین قشونا . قشونا یوز متر قالاندا آتین باشین ساخلادی .
 دایاندی و او حالدا بیر قاصید گئتدی گۆره بو پهلوان کیمدی و کیمدن اؤتور گلیب دی . گلدی
 یتیردی شاهزادهیه و اونا بیر نامه وئردی . شاهزاده مکتوبون جاوابینی وئرهندن سونرا، آل آتدی
 قیلینجا گیردی میدانا . بیر نعره تپه رکن ائله شمشیر چکدی کی باش ، قولاق ، بورون ، دالاق ،
 بارماق و دیرناق ائله دوغرانیب سوورولدی گۆیه کی گل گۆره سن . ساواشا - ساواشادا
 بونلاری دئیر :

بیر عرضیم وار سنه بت پرست اوغلی
 گیرهم میدانه جوشارام بو گون
 چکدیرهم سینهنه دویونلو داغی
 دولدوررام میدانی لش ایله بو گون
 دولاندیم اؤلکه نی داغی نان داشی
 بسله دیم سینه ده یانار آتشی
 دولدوررام میدانی لش ایله بو گون
 سن باخ گینا بو فلکین ایشینه
 دولدوررام میدانی لش ایله بو گون
 دولدوررام میدانی لش ایله بو گون

شاه اسماعیل ینددی قارداش لارلا بیرلیکده میدانا گیرمه سیندن چوخ کنچمه میشدی کی قالان - قولان قشوندا داغیلدی . قشون کی قاچاغا دوشدو واردو باساراق اولدو ، هره اؤز جانینی گؤتوروب قاچدی و ظفر ینددی قارداش لارین اولدو .

ینددی قارداش لار شاه اسماعیل ایله اؤپوشوب گؤروشهرکن اونون هاردان کلمه سینی سوروشدولار . شاهزاده دئدی : « بوردان کنچیردیم گؤردوم تک سیز ، دئدیم یاردیمچی اولوم » .

اوز توتوب لار گئدیملر سارایا ساری . داغلاری آشیب گنده رکن ، شاه اسماعیل فیکره دالدی . بیر رمدار پری یادیندان کنچمدی بیرده گولعودارپری دوشدو یادینا . اؤز - اؤزونه دئدی : « من اؤز کیین لی سئوگیلیم ایچون گئدیردیم ایندی ده بو او یون گلدی باشما . ای اون سگگیزمین عالمی یوخ یتردن یارادان آلاسه اؤزون منه نجات وئر . قورتار منی بورالاردان » .

ینددی قارداش لارلا شاه اسماعیل دانیشا - دانیشا گلیرلر و منتظر دیلر یئتیر سین لر سارایا . سارایین قایسینا یئتیر جک ینددی قارداش لار بئله باخاندا گؤردولر سارایین قایسی آچیق دی . بیر آل لری اولدو بیر باش لاری . قلب لریندن کنچدی ! « وضع - اوضاع ائله بیل قاریشیق دی . بیر باجیمیز وارایدی پرده عصمت ده ، تصمیم توتوموشدوق وئره کک بو جوانا ائله بیل اونوندا باشینا بیرایش گلیب . شاه اسماعیل اونلاری ناراحت حالدا گؤردو کده سوروشدو : « نندن بئله رنگین قاچدی ؟ سیز ایندی گرک سئوینه سیز . ساغ - سلامت قصره دؤنوب سوز . بونون شوکری وار . » یندی قارداش لار حال - قضیه نی آنلادارکن شاه اسماعیل گولومسه ندی . دئدی : « هئچ نیگران اولمایین . او آدم کی سیزی جنگ دن قورتاریب همان آدم دی کی سارای قایسی نین قیفیلین دا سیندیریب » بو سؤزی ائشیدجک یندی قارداش لار سئوینجه ک اولدولار . ایچری گیره رکن پری خانیم اونلارین قاباغینا چیخب سئوینمک دن آز قالدی اوچسون . هامیسی نا خوش گلدین دئدی و شاه اسماعیل ایله گؤروشدو . ینددی قارداش لار اؤزلرینی تاپدیقدا رمدار پری ن شاهراده نی نشانلایب سارای دا بؤیوک بیر جشن توتدولار . بیر مدت دن سونرا شاهراده گؤردو گئتمه لی دی . خیالدا ایدی فیکیر گؤتوروردی بیله سین . پری خانیم اوزون

تودو شاهزاده یه ودندی: « اولمایا سنه بد کئچدی بورادا . نندن بئله ناراحات سان ؟ دینمیرسن ،داینشمیرسان ، گولمورسن و گویلون بئله توتقوندور !»

شاهزاده دندی: « گتتمک فیکریندهیم . گؤزو یولدا قالان واردیر . سئوگیلم گولعودارپری منه منتظر دیر . گرک گندهم اونون دالیجا . قایدان باش بوراگله جه بییک . برابر گنده جه بییک قندههارا و ایکی نیزه بیر یترده توی توتاجام .»

گون او گون دور کی یئددی قارداشلار ییغیشیبلار شاهزاده نی بدرقه ائده لر . گلیب چیخیرلار اوچ یولون آیریمینا و قارداشلار دئیرلر : «حاققینی حلال ائت .سئوگیلینده بیزده امانت دیر . آمما سنه بیر وصیتی میز وار . اوچ یول وار اونونده بو یولدان گندهن هئچ واخت قایتمایید و باشینا نه او یون گلیب بللی دئیل .آمما بو یولونان گندهن گاه قایدانر ، گاه قایتماز . بو یول کی گؤرورسن هرکس هرهارا گندیب سلامت قایدیب بو یولدا خطر زاد یوخدور .» رمدار پری نین گؤزلری یاشارکن ، اوزگون حالدا سئودالی سی شاه اسماعیلی سون بیر دفعه ده اولسون باغرینا باسیب اوندان آیریلیر . شاه اسماعیل روانه هندوستان اولور .قدمین قویور بری بیابانا ،اوزونو تاپیشیریر او کسه کی بیله سینی یارادیب . اون یئددی پارچا پولاددان اسباب جنگ گئیپ ماجرالر پشیننه دوشن بو ایگیب ،بیر آز گنتدیکن سونرا فیکریندن بو سؤزلر کنچیر : « آدینی پهلوان قویوب قضاقدرسیز یولونان گتتمک کی هنر دئیل . اوندا سنده اولارسان بیر معمولی آدم . گرک کی قایدانم گندهر گلمز یولونان گندهم . گوره کی بو یولو باغلايان کیمدیر .من گرک بو یولو آچام سونرا گندهم .»

قایتدی او یتره کی تاپیشیرمیشدی لار شاهزاده آماندی بو یول ایله گتتمه .آمما شاهزاده اوز قویودو گندهر گلمز یولا . چاتدی بیر یتره کی داغدان داش ایدی دیغیرلانیردی و دره یه دوشدو کده ائله سسلنیردی کی سانکی دریادا طوفان قوغزانیردی . شاه اسماعیلی خوف گؤتورموشدو و هاردا بیر قره لئی گؤروردی دیکسه نیردی . گوزونه هر بیر قره لئی قشون کیمی گلیردی آمما یاخینلاشدیقدا کله قوروسودی کی دوزو ، تپه نی و دره نی گؤتورموشدو . باشلا ییر یالوارماغا اونا کی یارادان دیر و سازینی آله آلاق گوره ک نه لر دئیر :

باش گۆتوروب در گاهینا گلیمیشم
 دوست یولوندا شیرین جانى قویموشام
 آمان مولام سندن منه بیر امداد
 اوزاقدان گۆرسه نیر اوردا قره لتى
 سن منه وئیرسن درد اوسته دردی
 آمان مولام سندن منه بیر امداد
 آمان مولام سندن منه بیر امداد
 صیدقیمى باغلارام شاه مردانا
 آمان مولام سندن منه بیر امداد
 آت اوینادیب ایندی گیرهم میدانا

شاه اسماعیل مولانی چاغیریب قلبی آچیلیدی . کۆنلو شاد اولدو و بیر آزقاباغا گئتدیکده داغلار آراسیندان چیخیب بیر دوزهنگاه راسلادی . قو دئیرسن قولاق توتولور و هئچ زاد یوخدور . هر یان بَری بیاباندى و هئچ زاد گۆرسه نیر . تکجه آدام سوموگودور کی هر یترده آیاق آلتیندا گۆرسه نیر . قورخا - قورخا گلیرقاباغا و گۆرور اوزاقدان بیر آتلی دومان سالا - سالا ایره لی گلیر . آتلی گلیب یاخین لاشاندا آتین باشین ساخلادی . شاهزاده هئچ نه یی سئچه بیلیمیر . آنجاق گۆرور بیری وارکی نه آدام دئمک اولور اونا نه حیوان . بدینه قورخو دوشوب دوداقلاریندان قان آچیلیر . آل آیاقی اُسمه گه دوشوب دیزلری تیره ییر و قمرآتین اوستونده آنجاق اؤزونو ساخلا ییر .

آما او کیم ایدی کی اونو گۆره ن کیمی شاه اسماعیلین جانینا بو قدر خوف اوتوردو ؟ او عرب ایدی . عربین بیر معشوقی وار ایدی کی بیر - بیرلرینتن سئویشیب نیشانلانیشتیلار . آما حبش آدلی بیر پهلوان نیشانلی سینی اؤلدوروب عربی اُله کنچیرتمک ایستیردی کی اؤزوله هندوستانا آپارسین ، اونا گۆره اوز قویموشدو چؤل بیابانا و گلیب داغدا مسکن سالمیشدی . قارالی ایدی کی کیمسه گلیرسه اونونلا جنگ ائده و گوجو چاتیرسا اونو اؤلدوره . گوجو چاتمازسا و اؤلومدن قورتولورسا اختیارینی وئره اونون اُلینه .

عرب اوزون توتدو شاه اسماعيله و دئدی : « جوان کیم سن ؟ کیم لردن سن وهاردان گلیب سن ؟ سؤزون و دردین ندر ؟ نه ایتیریب نه آختاریرسان !؟ منه عرب دئیهرلر سنه نه دئیهرلر »

شاه اسماعیل نئیله سین ، نئیله مه سین آئینی آتدی سازینا و دئدی :
 دولاننام باشی یان مهربان عرب انصاف ائله عرب قوناغام قوناغ
 بی مروت هنج انصافین یوخ ایمش انصاف ائله عرب قوناغام قوناغ
 عرب گولومسه ندی و دئدی : « ائشیدیب سن قوناغ اولار ، قوناغ ساخلایارلار . آما من
 قوناغ دان بئله پذیرلیق ائدهرم . ایسته رسن دؤن دالی یاگور ! »
 شاهزاده باخاندا گوردو بیر حاصاردی کی داش - کسکدهن اوندا خبریوخدور . آدام
 کلہسی و سومو بودور کی بیر - بیرلرینه چاتیلارکن حاصارقاییرلانیب .

شاه اسماعیل هرایکی شوگیلی سینی یادینا سالیب سؤزون دالیسینی بئله دئدی :
 اؤلدوره رسن منی قانلاریم آخار قانلارین یئریندن مشک عنبر قوخار
 گولعوذار ، گول پریم یوللارا باخار انصاف ائله عرب قوناغام قوناغ
 یارسندن آیری یام سینہ داغلی یام حقه بیلیر بیر ایلقاره باغلی یام
 اسماعیلیم حیدر شاهین اوغلو یام انصاف ائله عرب قوناغام قوناغ
 عرب دئدی : « یاخچی ائله آله کنچیرمیشم . بورجون باشیندا بیر کلہ اسگیک ایدی .
 آختاردیغیم بیر شاه کلہسی ایدی کی اونودا تاپمیشام . »
 شاهزاده نین دئمہ یه سؤزو قالمادی . گوردو بو قضا قدردی . اجل دی . عزرائیل دی کی
 گلیب دوروب قاباغیندا .

عرب سؤزون دالیسینی بئله دئدی :
 ککلیک دسته سیندن بیر فره گلدی اودا ایستیر بوردان یول آلا گنده
 قورخوسوندان دوداقلاری چاتلادی قانی دریا کیمی موج وثریب گنده
 بئلمدن چکهرم میصری قیلینجی آدام اؤلدورمک دن پاس توتوب اوجی
 لئش دن حصار ویررام کلہ دن بورجی گوره ن قورخوسوندان باش آلیب گنده
 آتیما باغلارام بندی اوزہ نگی شاهلار شاهی نان من ائیلہ رهم جنگی
 آدیم خبر آلسان عربی زنگی هر گلن بو یترده سر قویوب گنده

شاه اسماعیل آرزو ک تاپپ سۆزون دالیسینی بئله گئیریر :

قندهاردان چیخدیم مطلب آلماغا	یول وئر عرب یول وئر اینجیتمه منی
کلمه میشم بورادا اسیر اولماغا	یول وئر عرب یول وئر اینجیتمه منی
قندهاردان چیخیب آتلی نین اوزی	قمرآت نئیه سین چوخ اولار گوجی
یبخارام باشینا حاصاری بورجی	یول وئر عرب یول وئر اینجیتمه منی
نازلی یار یولوندا گله رم دیله	شاه مردان علی یاردیمیم بئله
ارنلر امدادی شاه اسماعیله	یول وئر عرب یول وئر اینجیتمه منی

عرب بو سۆزلری ائشیدجک ناراحات اولدو و آل آتدی قبضه شمشیره . آتی دولو جیلوو اؤتوروب گئتدی دالی یا . میداندا ایلان بوروغو بیر توز سالیب گلدی یئیردی شاهزاده یه و ایکی - اوچ قدم قالاندا ، شاه اسماعیل گیردی سپرین آلتینا . عرب قالدی رکابین اوستونه کی قیلینجی شاه اسماعیلین باشینا یئندیره کی بیر آن ایچره قالدی کسیدلی و قیلینج اونون باشیندا کی دمیر بؤرک ده دایاندى . شاه اسماعیل آز قالدی آتدان دوشسون یثره . آما اؤزونو ایتیرمه ییب سسلندی کی آماده اول گلدیم . آتین باشین دؤنده ره رکن آل آتدی شمشیره و میداندا فیرلاندى ، گلدی و یئیردی عربین باشی اوسته . شاه اسماعیل قالدی رکابا و ایکی آلی ایله نه گوجو وارایدی یئندیردی شمشیری عربین کله سینه . عربه کار ائتمه دی . سانکی دمیرایدی ده یدی داشا . آز قالدی قایدیب توخوناشاهزاده اسماعیلین اوز - گؤزونه . قاش قارالارکن مبارزه ائدیب دال با دال اسلحه و جنگک اسبابی دیرکی بیر به بیر دوغرانیب تۆکولور یثره . آخشام اولور آما بیر - بیرلرینه باتانمیرلار . گئجه اولدوقدا عرب دئیر : « بوراجان دوشمن ایدین ، بوردان بئله منه قوناق سان . آما سحری گئنه میدانیمز میدان دی . » شاه اسماعیل کی یورقونلوغوندان آز قالیردی ییخیلسین آلاهیندان ایدی کی بیرفرصت تاپا . بو ایشدن سؤنیب عرب ایله برابر دوشدو یولا . قلعه یه چاتارکن عرب شاه اسماعیله احترام ائندی و آتینی کمنده چکیب اوت علف تۆکدو آتین قاباغینا . شاهزاده بوایشدن شاشقین قالب فیکریندن بئله کئچدی : « بو کیمدی کی بونان باش آچماق اولمور ! سحر ددی ده ده می

یاندیریب اوکی زوردی منه وئریب دی ایندی ده گلیب بو جور ادب ارکانلا دبه شیر و احترام اندیر،»

ایچری گیرجک چکمه لرین چیخارتدی و گلیب دیزلیک لرین و بازو بندلرین آچانا ، عرب ایلیق سویی آماده ائدی . تشریفاتی نان آفتافا - لگن گتیریب قویدوشاه اسماعیلین قباغینا . یئمک ، ایچمک ، صحبت و وحدت ایکی ساعات کئچدی . عرب دئدی : « آماده اول استراحته !» شاه اسماعیل دوردو کئچدی ایکنجی اتاقا و گوردو یئری - یاتاقی حاضریدی . آما شاه اسماعیل نیله بیر یاتا بیلیمیر . گوزونه آزجا یوخو گلکسه ده قارا باسیب تتر آیلیر . خیالاتی نان یاتارکن . یوخودا گورور عرب اونا حمله اندیر . دیکسه نیب تیره بیر دورور آیاغا. آل آتیر قبضه شمشیره و اطرافا باخاندا گورور کی بیله سینی خیالات گوتوروب . دورور آیاغا و او بیرری اوتاقا باخارکن گورور عرب یاتیب دی و نفسی نین سسی گلیر . فیکریندن کئچیرکی یوخودا عربین باشینی کسمک له ایشی بیتیریب اوزونو قورتار سین . آما گورور بو کیشی لیک دن اوزاقدیر و گتندی باشینی آرخه بین آتدی یئر و یاتدی . سحر اولجاق عرب به فوری یوخودان دوردو و گتیریب تشریفات - پذیرالیق ائتدی که دن سونرا دئدی : « شاهزاده دور گنده ک میدانا » شاهزاده دئدی : « اولماز بو جنگ دن واز کئچه ک و بیر - بیریمیزی یاخچی تانیق !» عرب دئدی : « اگر یوبادسان بوردا ائله جنگی باشلاریق !» آتاری مینیب دوشدولر یولا و میدانا گیرجک قیزقین بیر دؤیوش باشلادیلار . چوخ جنگ ائندن سونرا بیر - بیرلرینه باتانمادیلار . آخشام اوستو آل آتدیلار بیر - بیرلری نین کمرلرینه و گولش آنجا قورتارا بیلدی و کوره گی یئر ده یمه دی . قاش قارالیدی و عرب دئدی : « میدان سونا یئتدی و بو گون ساواشیمیز بوردا بیتدی .

شاه اسماعیل ایله عرب ، یاواش - یاواش گلیرلر عربین قلعه سینه و یئیب ایچیب یورقونلوق لارین آلاندا سونرا ، شاهزاده سازینی چیگینه آلیب عرب ایچون بله دئیر :

نه اوزون تانتیدین نه بیلدیم سیررین نه ده بللی اولدو خیالین سنین
بری بیابان دی مسکنین یوردون دونیادان آرتیق دیر کمالین سنین

او قولاش قوللارین طناب‌دی داردی اصیل زاده‌سن مروتین واردی
 قامتین رعنادی بویون چیناردی هامیدان او جادی عنوانین سنین
 سۆز آچاندا اسماعیلی حدلیرسن سحر اولور میدانلاردا یوخلورسان
 آخشام اولوب منی مهمان ساخلیرسان منی حیران قویوب بو حالین سنین
 آما شاه اسماعیلین هنج دۆزومی قالمایب‌دی . گنج‌نی عربی یوخوئاوئریر و گیزلینجه
 اوز قویور بّری بیابانا . بیر چشمه‌نین باشینا یتتیریب دستماز آلارکن ایکی رکعت حاجت نامازی
 قیلیر و آلاهدان یاردیم ایسته‌بیر . سونرا مولاعلی‌نی یاد ائدیپ بؤیله سؤیله‌بیر :

گنجه - گوندوز چاغیردیغیم ارنلر مدد مولا یتتیر داده بو داده
 موشکول‌ده قالمایب سیزی سؤهنلر مدد مولا یتتیر داده بو داده
 من ایسته‌رم بو میدانین مردینی یاردیمیم اول دندیم سنه دردیمی
 مرد ایگیت‌لر باده وئرمز سرینی مدد مولا یتتیر داده بو داده
 بیر آلا گۆزلویه اولموشام مایل گزیره‌م چؤللرده سرگردان ساییل
 دولانسین باشینا بو شاه اسماعیل مدد مولا یتتیر داده بو داده

شاه اسماعیل بو عبادت و ذکردن سونرا ، آياغا دورارکن فیکرینه گلیر کی‌باشی بیر
 داغدان‌دا یتکه‌دی . بو خیالات اونو گۆتوره‌رکن باشی گیجه‌لیر و داغلار، داشلار ، دره‌لر ، تپه‌لر
 ، دوزه‌نلیک‌لر و آغاجلار دولانیر باشینا و بایقین حالدا دوشور یثره .

او حالدا محشرین آغاسی گلیر کسیر باشی‌نین اوستونو و سسله‌بیر : «شاه‌اسماعیل ، شاه
 اسماعیل !» شاهزاده دؤنوب باخاندا گۆرور عالم واقع‌ده نورانی‌بیر سیّدی درویش لباسیندا و
 سوروشور : « دردین و نییه به آه و زار ائدیرسن ؟!» عینی قضا قدری شاه اسماعیلین دیلندن
 ائشیده‌رکن بیر دعا اوخویوب پوفله‌بیر شاهزاده‌نین اوز - گۆزونه . سونرادا آلینی چکیر باشینا و
 کمریندن ردانده‌رکن دئیر : «یقین کی مطلبه چاتا جاقسان . آما چوخ
 چتین‌لیک‌لرده چکه‌جک‌سن !» همین حالدا دانیشارکن سوروشور : «اوغول او گلن کیمدیر ؟!
 «شاهزاده دؤنوب باخاندا گۆرور هر یتردن ایشیق سوزلور و یوخودان دیکسه‌نپ آیلیر . گۆرور

اوتلوق بیر یئرده دی و درویش دنده خبر یوحدور . باشی دا اؤزباشی دیر و داها داغ کیمی یشکه دئیل . گؤزلرنی آوکالییب آیاغا دورور ، سیلکه له نیر و گورور بدینده یورقونلوق قالمایب دی . عرب یوحدان آیلیر وشاهزاده نی یئرینده گورمه بیر . او یان بو یانا باخارکن گورور شاهزاده آغاجلیق لارایچیدن گلیری . گلیب یئترجک عرب له سلاملاشیب گوروشور . عرب دئیر : «دندیم به آتی دا قویوب قاجیب سان؟! سحری هاردان بئله ؟» شاهزاده دندی : «ئرکن آیلدیم چیخدیم دولاشام ! یوخسا آتی قویوب هارا گنده جه ایدیم ، یشیب ایچیب گئتدیلر میدانا . دولاندیلار گزیشدیلر ال آتدیلار بیر - بیرلرین کمرینه . ائله توز دومان سالدیلار کی سانکی ایکی دانا کل ساواشیر . دیزلری یئر ده دیدیکده ائله بیل کوتان دی یئری سوکور . دیزلیک لر یئری چکیب شوخوم آندیردیلر . شاه اسماعیل گورودو عرب آز قالیر آشیرا بیله سین . بوردا ایدی کی مولاسینی چاغیرارکن قدرت گلدی بیله سینه ال آتدی عربین کمرینه و اونوقوزاییب باشی اوسته دولاندیرارکن برک دن ووردو یئر . ال آتدی خنجره باغرینی پئله یه کی عربین تاج کلاهی باشیندان دوشوب ساچلاری و جمالی نمایان اولدو . شاه اسماعیل دوروخسانیب گئتدی فیکر - خیالا . اؤز - اؤزونه دندی : « نئچه گونی آنامدان امدی بیم سوتو بورنومدان گنیرن دؤیوشجو ، پس بیر قیزیمیش . بونون بلکه بیر قارداشی اولاردی اوندان نه قیلیق اولاردی . بوغیرت ده بو شهامت ده قیز دونیاده محال دیر اولایلمز . آما آتالار دئمیشکن اصلانین ارککی دیشی سی اولماز !» شاه اسماعیل عرب ایله دوستلوق جا گوروشه رکن قلعه یه قایدیب هره اؤز سرگذشتینی آچیب بیر - بیرینه سؤیله دی . سونرا کؤنول وئریب سئویشدیلر و قلب لرینده عشق لرینی یاشاتما غاباشلادیلار . قرارلاشدیلار برابرلیک ده هندوستانا گئدیب گولعوداری دا تاپیب گنیره لر .

عرب له شاهزاده دوشدولر یولا و گونلر هفته لر ایکی جنگاور بیرلیکده داغاداشا دومان سالیب هندوستانا ساری آت چاپدیردیلار .

آما سیزه دئیم هندوستان آغاسی محمد بیگ دن کی وزیر - وکیل له چیخیلار شیکارا و چاتیرلار او یئر کی رشیدخان گلین اوبالاری دی و گوزایشله دیکجه چادیردی کی قورولوب

محمدیگ وزیردن سوروشور: «هانسی ائلات بوردا دوشورسه وظیفه سی بیزه چۆپ باشی وئرمک دیر. بونلار حق حساب وئریبلر یا یوخ؟» وزیر دئیر: «سلطان ساغ اولسون خبرلرینی تزه آلمیشیق! آدلی سانلی ائلات دیلار. چۆپ باشی لارینی اؤده مک دن چکینمزلر.» محمدیگ دقتله باخاندا بیر آلاچیق گۆردو. آلاچیقین اوزه رینه بیر آت نقشه سی توخونوموشدی و آتین دا اوستونده بیر پهلوان کی شمشیری چيگیننده حمایل ائده رکن قاباغیندا قوزو دایانمیشدی. دوشدولر یولا گنده لر آلاچقا. ایندی بونلار بو تایدان گلیرلر، گولعودارپری و کنیزلرده اوتایدان چشمه دن گلیرلر. بونلار قارشی - قارشی یا چيخدیقدا محمدیگین گۆزو گولعودارپری به ساتاشیر و گۆرورکی روزگارین آناسی بو گۆزل لیک ده قیز یئتمه ییب. رشیدخانین خبری اولور و بشش اون نفر آتلی نان گلیر گۆره کیم دیلر. رشیدخان آشیرمالار، حمایل لر، دیزلیک لر، چيگین لیک لر، دؤشلوک لر بوتون قیزیل جواهرات دی و ائله بیل بو یوردون سلطانی - خانلی اولمالیدیر. دستور وئریرتزلیک له بشش اون قوچ قوربان کسیرلر و جور به جور کباب لاردان پيشتدیریب اگله شیرلر صحبته. رشیدخانلا محمدیگ چوخ یتردن دانیشدیقدان سونرا، سۆز گلیر گولعودارپری به. اؤز عشقینی دیله گتیره رکن گولعودارپری به ائلچی دورور. آما اوندا کی رشیدخان دان ائشیدیر گولعودارپری نیشانلی دیر، دمیر کوره سی کیمی آلاولانیر و دئیر: «گۆزوم گولعوداری توتوبدور و اونو منه وئره جکسن. هر نه ده کئچه جک ده واریدی کئچمیش ده قالب

!»

محمدیگ وزیر - وکیل لر ایله دؤنوب گئتدی و چوخ چکمه دی کی بؤیوک باشلاردان بیر نچه سینی رشیدخانین اوباسینا ائلچی گۆنده دی. رشیدخان سۆزه باخمادی و محمدیگ غضب له نرکن دستور وئردی قره خانا کی پهلوان ایدی و دئدی: «گئت گولعوداری دیل ایله اولمادی زور ایله گۆتور گتیر بورایا! کنیزدایه لرینی ده هابئله!» محمدیگ نئيله بیر گولعودارپری اونونلا ائولنمه یه راضی اولماییر و سون چاره اولاراق ایشی گوندن گونه سالیر

کی بلکہ شاہزادہ گلدی بیٹیردی . محمدیگہ دئیر : « اورہ گیمدہ بیر دردی - غمیم وار ! او اورہ گیمدن گندہن ہمی دئیہ جہ گم توی توتولا ! »

بونلار بوردا منتظر اولسونلار گلہک عربی نن شاہ اسماعیلہ ساری . اونلار تورکمان اوبالارینا چاتمیشدی لار و دالدا کناردا منتظرایدیلر کی بیر خبرتوتسونلار . گوردولر بیر قوجا قاری چشمہ باشیندان سو آپاریر . سلام وئردیلر و دندیلر : « یول گلیب یورولموشوق و دینجہ لمک ایستہ بیریک . بیزی قوناقئتسن نہ ایستہ سن وئره ریک ، قاری کی پولون شیق قیلتی سین ائشیتدی دئی : « من ائلاتلارین هامیسنی تانییرام . ہنچ بیرسی دە منیم سوزومدن چیخماز . اویہ ج ، مال ، داوار ، کل و جامیشدان ہر حیواندان ایستہ سنز آلا بیللم بیلہ زہ . »

قاری نان برابر اونون ائوینہ گلدیلر و آتلا رینی یئربہ یئر ائدیب اوتدان علفدن تۆکدولر قاقاقلارینا . قاری یادا پول وئردیلر کی یئیپ ایچہ جک گندیب آلا . گنجہ نی یئمک - ایچمک ، صحت - وحدت سوز چاندی رشیدخانین ائل اوباسینا . قاری کی چوخ بیلیمیش و دونیا یورموش ایدی تنز سوزو سئچدی و بوتون ماجرانی آنلادارکن دندی : « یندی بیلدیم ہہ ... پس گولعودارپری سیزہ منتظر دی کی اؤز آغیرلیغیجا قیزیل - گوموشہ گوز یوموب سلطانا خانیم اولماقدان چکینیر ! »

اسماعیل ایلہ عرب نہ قدر ایستہ دیلر سوزو بوروشدوروب عوض لہ سینلر گوردولر قاری اؤز بیلدیگیندن آل چکن دئیل .

شاہ اسماعیل گولعودارا بیر مکتوب یازارکن گۆرہک نہلر آنلادیر :

اوزاق یئردن سنی دئییب گلمی شم ایللرہ تک ایشین آہ و زار اولسون

حلقہ - حلقہ ، بوغوم - بوغوم چین بہ چین

سیاہ تئلر دال گردندہ مار اولسون

سنی گوروم سارا لاسان سولا سان

یانیب آتشلرہ بریان اولاسان

وفالی یارلارا قوربان اولاسان
 عشقین آتیب گندهن لره عار اولسون
 شاه اسماعیل اوبانیزا واراندا
 گردن قوجوب قول بوینویان سالاندا
 سنی گوروب گۆزلرینه باخاندا
 بیزه گلن قدم لرین وار اولسون

شاه اسماعیل بیر اووج قیزیل - گوموش ، لعل و جواهر قاری یا وئریب دئدی: « بو نامه نی گولعودارا یئتیر و منی اونلا گۆروشدر . بو ایش لری باشاراییلسن داها نه ایسته سن سنه وئره جهیم . کور قوشون روزوسون آلاه یووادایتیره ن کیمی دئمه گینه قاری نین دا قصره گشت گلی وار و قیزی نان برابر اورد آرالیق ایش لرینه باخیر . قاری نامه نی دؤشونه قویوب سحری قیزیندا گۆتوروب قصره گندير . سارای دا اؤزونو گولعودارین اتاغینا یئتیریب قاپیسنی تیقفیلدادیر . گولعودار قاپینی آچارکن قاری نامه گؤستریب خلعت ایسته ییر . قیز آل آتیب سینهریزی بوینوندان آچیر و قاری یا وئره کن نامه نی آلیر . گۆرور شاه اسماعیل دن دی و سئوینجیندن آز قالیر پرواز انده . قاری نی دوز کیمی یالاییر و اوزوندن آلریندن اؤپه رکن یالواریر قاری یا و بؤیله دئیر :

دولاننام باشی یان گول اوزلو قاری
 قدم قویوب بیزیم خانه خوش گلدین
 سنه کمک اولسون یارادان تاری
 آیاق باسیب بیزیم خانه خوش گلدین
 قدم قویدون گلدین بیزیم اوتاغا
 جانیم اولسون او جانی یان صاداعا
 جانیم قوربان سن تک گۆزل قوناغا
 زحمت چکیب بیزیم خانه خوش گلدین

نه مدت دیر منم غم گرفتاری
 اووچوتک بوسوردوم هر واخت یوللاری
 دولانسین باشینا گولعوذارپری
 قدم قویوب بیزیم خانه خوش گلدین

بو سۆزلر قاری یا اثر اندیب دئیر: « آماده اول گنده ک ! » قیزی نین چادرشینی
 گولعوذارین باشینا سالیب او وضع ایله نگهبانلار آراسیندان کئچیب گتدیلمر . قاری گيله
 چاتدیقدا ، گولعوذار بیر پهلوان گوردو تاج کلاه باشیندا آماشاه اسماعیل دن قد - قواره لی .
 آما ایچری گیره رکن سئوگیلینی گوروب سئوینجک دن باشی گیجه لیر . قاری ، مشک
 عنبردن گلاب دان سپیر کی گولعوذارهوشا گل سین . گولعوذار بیر یول هوشا گل دیک دن سونرا
 آخیردا آییلر . گورور شاه اسماعیل باشینی آلیب دیزی اوسته و گوزو اونون اوزونده دی . شاه
 اسماعیل گولعوذارپری نین هوشا گل دیگینی گوره رکن سازلا - سۆزله بئله دئیر :

یثری گۆزل قارقى میشام من سنى
 یثرین ییلاق اولسون کۆنلون آران یار
 قیریل سین آقربان قالماسین ائلین
 گونو - گوندن آرتیق اولسون یاران یار
 اوتاغینا سیاهی لر دوزولسون
 شانه ده سین سیاه تئلر پوزولسون
 هر یارانان قانلار آخیب سوزولسون
 ایوب کیمی سزیل داسین یاران یار
 اسماعیله گۆزل یاریم دئیه رسن
 خنجر آلیب باغریم باشین دیده رسن
 هانسی مکان گل دی اسیر گنده رسن
 یوزلر ایل اولسون مندن آران یار

بوردا عربین صبری داشدی و یاپیشدی شاه اسماعیلین یاخاسیندان و دئدی: «نه دانیشدیقین فرقیندن وارمی سان؟ آیلاردی گولعوذار دئییب یول گلیرسن، ایندی کی عشقینه مقصدینه چاتیب سان بئله دانیشارلار خطا دیده؟!»

گولعوذار پری دئدی: «پهلوان ایشین اولماسین . حقی وار حقی! . هر نه دئسه گئنه آزدیر»
سونرا یاسمن زولف لریندن آیرییب سینه سی اوسته بئله دانیشدیردی:

نه لر دئسه ن اینجی مه رم دیلیندن
سن سن منیم مونیسیم یار ائلیم یار
آیریلمی سان وطنیندن ائلیندن
سن سن منیم آغزیمدا کی دیلیم یار
گؤیول قوشو هوالرده دور ائده
سن دن آیری یارالاریم قور ائده
بیر طرفدن ظالم بابام جبر ائده
بیر طرفدن سن ده بو کدون بئلیم یار
دیشین اینجی لبین یاقوت یمنی
جنت جمالیندان آیرما منی
گولعوذارام چاغیرارام یار سنی
اوزولمه سین دامنیندن آلیم یار

عرب زنگی شاهزاده نین قولاغینا پیچلدادی کی بونون گؤیولون بوردا آلدین ، آلدین آلمادین آل آتاجام قبضه شمشیره من بیله م بیرده سن . شاهزاده گولعوذارا باخاندا ، گوردو عربین حقی وار و اؤز - اؤزونه دئدی: « ائله بیل قلبینی سیندیرمیشام . مین دفعه اولوب دیریلیب ایندی گلیب تاپمی شام آماشادلیق عوضی بیرده اونون اوره گینی سیخیرام . گرک کی بو سؤزلری اوره گیندن چیخاردام .» شاه اسماعیل آل آتیر تئلی سازینا و کوسگون یارینا بیر داها بئله دئیر:

دولاننام باشی یان خانیم	اوزون مندن نییه دۇندو
یولوندا قویموشام جانی	اوزون مندن نییه دۇندو
قویون اوتلار قوزوسونان	آلا گۇزلو نیگارینان
اوره ک سیخان بیر سۇزونن	اوزون مندن نییه دۇندو
جمالی یان اولدوم ماییل	عۇمرومو ائیله مه زایل
قوربانین دی شاه اسماعیل	اوزون مندن نییه دۇندو

گولعوذار ایله شاه اسماعیل بیر - بیرلرله باریشیب شیرین - شیرین صحبتیه باشلادیلار . عرب دئدی : « ایندی ئیله مه لی بیک . سۇزون ندیر و بو ایش نه قیلیق اولاجاق ! » شاه اسماعیل دئدی : « گنجهنن دوراق آرادان چیخاق کی سحره قالساق ایشی میز یاش دی . بورا هندوستان دی . دریای لشکردی . آلترینه کنچسه ک ریزه - ریزه دوغرایارلار . قالخین آیاغا آتاری چاپپ گۇزدن ایتک . » بوردا ایدی کی عرب دیله گلدی و دئدی : « بوراجان هر نه سن دئییب سن من قولاغ آسمیشام ، آمما بوننان بئله من دئیجه گم سن قولاغ آسان . بیزه یاراشماز کی جنگ ائتمه دن گیزلین - اوغرون گولعوذاری گۇتوروب یولادوشه ک کی بو ایگیدلیک دن اوزاق دیر . »

شاه اسماعیل نه قدر یالواردی گۇردو اولان ایش دئییل . آخیردا قرار بو اولدو کی گولعوذار پری ، قاری ایله قصره قاییدا و دئییه کی آماده یم صاباحی گلین چیخام . اوندا عالم - آشکارا عرب کجاوه دن گولعوذاری گۇتوروب قویا شاه اسماعیلین آتی نین اوستونه و اولار حرکت ائدیب اۇزلرینی قورتارالار . عرب ده قالا جنگه و ایش برکه دایاناندا ، شاه اسماعیل ده یاردیما گله .

قاری ، قیزی قابتاریر سارایا و گولعوذار سفارش ائدیر کی مشاطه لر گلین لر کی توی - دیویونه آماده یم . محمدیگه خبر وئیرلر کی گولعوذار اۇز دیلی ن دئییر کی ایسته بیرم گلین چیخام . محمدیگ سئوینه رکن دستور وئیر محمل - کجاوه لر حاضیر لانیور هرئیرده طیللر و شیورلار چالینیر کی شادلیق گونودورو سحر اولجاق هندوستان آغاسی محمدیگین

تویودور . محمدیگین دستورونان رشید خان گیلین ائلاتلارینا لارینا حؤرمت اولونور و شن لیک هریرئی بورویور . توی گونودور و شاه اسماعیل ایله عرب زنگی بیر کناردا دوروب تاماشا اندیرلر . او لحظه دی کی کجاوده گولعوذار گلین لیک پالتاریندا آگله شیب و بوتون اطرافی دولودور مأمورلارلا . بورادا ایدی کی شاه اسماعیل اوزونوتدو عربه کی سؤز دانیشمیشدیق و قرار ایدی کی سن گولعوذاری بیر تهر اونلارین آلیندن چیخاردا سان . عرب دئدی : « منیم ایشم دئیل . بوئکه لیکده لشکرین قاباغینا چیخا بیلمه رم . اؤزون بیله رسن اگر قاجیرا بیلسن او سن اودامعشوقه ن . » عرب زنگی چکیلدی دوردو کناردا و شاه اسماعیلین قلیندن بئله کنچدی : « عربین پس نقشه سی وار ایمنش . اوردا منه گوجو چارتمادی بوردا ایستیر منی ده ده سی نین کهنه بورجونا وئره ! » شاه اسماعیل اؤزونه بیر آز جرأت وئریب سازینی آله آلا رکن گؤره ک نه لر سؤیله بیر :

قاصید بو نامه نی یتتیر یاره سن
 سؤیله ایلقاریندا بند اولا بو گون
 چکه رم قیلینجی گیره رم میدانا
 چالینا طیل لر جنگ اولا بو گون
 کسه رم دست لر تۆکه رم سر لر
 میداندا گؤستره رم چو خلی هنر لر
 مرد ایگیدی ائل اوبادا سئوه لر
 چالینا طیل لر جنگ اولا بو گون
 قوربان اوللام کیریگینه قاشینا
 اصلان کیمی ووراؤزونو قشونا
 چک قیلینجی کنچ میدانین باشینا
 چالینا طیل لر جنگ اولا بو گون
 مشاطه لر گلین باشین بزه لر

کوره کنلر گلین یولون گۆزلرلر
اسماعیلین گۆیلون نندن پوزارلار
گولعوذار آدینا جنگ اولابو گون

شاه اسماعیل سۆزونو هله قورتارمامیشدی کی عرب اؤزونو وئردی قاباغا کسدی کجاوه نین باشینی . سئویله دیلر : «پهلوان کیم سن ؟ نه چی سن ؟ سۆزون ندیر سنین ؟» عرب دئدی : « بو گوندن بئله کیمسه گلین چیخاردا شادلیق ائده ، منه حق - حساب وئرمه زسه توی - دویون لری پوزاجاغام !» محمد بیگ دئدی : «سنین حقین ندیر کی بیز وئرمه لی ییق !» عرب زنگی دئدی : « بیری بو کی هندوستانین یاریسینی کئچیرده سن منیم آدیما . همده بو کی بورانین شاهلیغیندا وئرمه سن منه » محمد بیگ گولومسه ندی و دئدی : «بوشی لری ایسته مک ایچون نئچه مملکتین لشکرین گرک تۆکه سن بورا ! آما خراج زاد ایستر سن بیرزاد وئره ک چکیل کنارا .

«

محمد بی اشاره ائدی پهلوانلارا کی یولو آچسین لار کی گولعوذارین کجاوه سی کئچسین . آما عرب یئریندن ترپنمده ی . هانسی گلدی قولاغی نین دینیندن بیر سیلله ووروب آتدان سالدی یئره ! قشون هان - هون ائله ییب گلنه عربین اشاره سیله شاه اسماعیل اؤزونو یئتیردی کجاویه . عرب دئدی : «بو کجاوه گلینی له بیرلیکده سنه یئتیره . گۆتور گئت !» شاه اسماعیل هامی نین حیران باخیشلاری قارشیسیندا قیزی محمل - کجاوه دن یئندیریب آلیر آتی نین تر کینه . قشون گل ها گل ده شاه اسماعیل آرادان چیخارکن عرب تک جانینا دایانیر قشونون اؤنونده . ایندی بو دقیقه بوردا جنگ دیر و شاه اسماعیل ایله گولعوذار گۆزدن قیراق گیزلین بیر یئرده منتظر کی عرب گلیب چیخا . بیر نئچه ساعت قیزقین دؤیوش دن سونرا میدان سولانب آماده دی کی عرب زنگی له حبش باشلابالار تکه تک مبارزه یه . گۆز گۆردویوندن قورخان کیمی عربده «حبشین آدین ائشیتدیکده اؤزونو یئتیردی شاه اسماعیل و گۆره ک نلر سؤیله دی :

دولاننام باشی یان مهربان یاریم

اویان بیر سیرانت گۆر نهلر اولدو
 سنه قوربان اولسون بو شیرین جانیم
 دولان بیر سیرانت گۆر نهلر اولدو
 خبر یئتدی ایندی گلر حبشی
 هئچ کس اونان توتا بیلمز دؤیوشی
 آلبنده سئوگیلیم اؤلن او کیشی
 دولان بیر سیرانت گۆر نهلر اولدو
 گرک اسماعیلیم گنده سن جنگه
 چکه سن دوشمانی کمنده بنده
 گۆزلیم آرخادا اومودوم سنده
 دولان بیر سیرانت گۆر نهلر اولدو

بوردا ایدی کی شاه اسماعیل ایشی آنلادی . بیلدی کی عربین بو جنگی باشلامدن نظری نه
 ایدی . اونون بوتون فیکری انتقام ایدی و حبشین هندوستاندا اولماقیدان امین ایدی . شاه
 اسماعیل دئدی : « ایندی آرادان چیخیب گۆزدن ایتیب سن قوشول گنده ک . گندهرم باشیما
 قضا و قدر گلر . سونراپشمانلیق بهره بیتیرمهز . » آما بو سۆزلری ائشیدجک عربین گۆزلی
 یاشاردی و گۆزیاشلاری اوز- گۆزونده کی قان ترايله بولاشدی . شاه اسماعیل
 اونون گۆزلیرنده کی التماسی و یاشی گۆردو کده ، داها اوره گی دؤزنده دی . اونو نه
 قدر جانندان سئودیکینی آنلادی و گولومسه نهرک سازلا - سۆزله بنله آنلادی :

اوللام ائللرین قوربانی	سنه دئیم جانیم عرب
اوللام ائللرین قوربانی	گۆزلیرنه قوربان عرب
اودو سالما شیرین جانه	باخما منه یانه - یانه
اوللام ائللرین قوربانی	شیمدی گیرهم بو میدانه

شاه اسماعیل سوار اولدو قمر آتا و گولعوداری تاپشیردی عربه و عربی تاپشیردی گولعودارا . ایستیر گنتسین میدانا . حبش گیریر میدانا و عربین آلینده قیریلیمیش اؤلوموش پهلوانلارین هنج بیرینه باخمادان ، دولا - دولانا گئدیرچاتیر قرهخانین باشی اوستونه . عرب وورموشدو باش بدن دن آیریلیمیشدی و توپ کیمی دوشموشدی میدانین وسطینه . اؤز - اؤزونه دئدی : « قرهخانا باتان آدم گرک کی دئو آدم اولا . شایده عرب دی . اؤزومو قیوراق تومالی یام ! » حبش هله میداندا اؤزونو تاپمامیشدی کی گؤردو بیر پهلوان گلیر سواره و ایلان بوروغو توز سالیب آز قالیر چاتا بیله سینه . شاه اسماعیل یئتیردی حبشین اوز به اوزونه . حبش باخارکن گؤردو بیر ییتگین جوان دیر آما بو لشگری قیرماق بونون ایشی اولا بیلمز . سسلندی : « جوان بونلاری سن اؤلدورموسن ؟ » احترام ائله دی و دئدی : « بلی قوریان من اؤلدورموشم » دئدی : « یالان سؤیله بیرسن ! » دئدی : « به یالانی هاردا ایدی ؟ » دئدی : « بو دستخط عربین دستخطی دیر . اولاولمایا اونون ایشی دیر . » شاه اسماعیل دئدی : « یاخچی ییلیب سن . آما اول گرک منیم نعشی مین اوستوندن کئچه سن سونرا عربی تاپاسان ! » حبش دئدی : « حاضر اول دؤیوشه ! » حبش میندی آتینا و آتین باشینی دولاندیردی گنتدی اوزاقدان بیر دؤور ویردی . ایکی دؤور اوچ دؤر تا کی هم آتی قیزیشدی هم اؤزو . بدن کی دؤیوشه آماده اولدو شاه اسماعیله ییتیرجک توخمافی قوغزادی گویه . توخمافی سانکی داغ ایدی گلیردی شاه اسماعیلین اوستونه . اسماعیل تئز آتدان یثره دوشدو کی آت بو ضربته دؤزه بیلمز و بئلی زادی قیریلیب میدانداتک قالار . همین حالدا حبش ، توخمافی توللادی گویه گؤیدن گلدی آلینه و ائله بیر ضربت یئنیدردی شاه اسماعیله کی تاج کلاه کئچدی باشینا و آز قالدی جانینی تسلیم ائده . اوره کدن آلاهی چاغیریب مولانی یاد ائتدی وسیلکه له نیب قالخدی آیاغا . حبش کی اونون ایشین بیتمیش بیلیردی و عربی آله کئچیرتمک فیکرینده ایدی بیردن بیره دیکسه ندی . شاه اسماعیلین نعره سی توپ تک داغ ، داش و دره لری سسلندیردی و حبشین اوره گینه بو نعره دن ائله بیر قورخو اوتوردو کی دوز دیزلرینه جان یئندی . گؤز لری قارالیب میداندان چیخماق ایسته دی کی أجل قایتاردی بیله سین . شاه اسماعیل دئدی : «

بیرین سن ووروب سان بیرینده من ووراجاغام . آماده اول گلدیم !» شاه اسماعیل آتیلیب میندی آتین بئلینه و گندیب میدانین لاپ دییندن دؤور ووروب سرعت ایله اؤزونو حبشه یئتیرجک ، نجه کی عمودی قویدو اونون کله سیندن کله داغیلدی و بوینو یاپیشدی چیگین لرینه . حبش شاپیلتی نان ده یدی یثره و شاه اسماعیل دایانمادان گنتدی کی عرب ایله گولعوداری دا گؤتوروب آرادان چیخالار . عرب کی گولعودارلا برابر میدانا یاخین بیر یثرده دایانیب ساواشی سیراندردی اسماعیلی گؤرجک دندی : « آی ووردون ها ! آلرین آغریماسین .» بوراجان نه قدر زحمت چکمیشدیم نه ایشلر گؤرموشدوم هامیسی سنه حلال اولسون . باشیمی کسینده حقین وار بیر سؤز دئمه یه جه گم « دوشوب لر یولا گندیرلر قندهارا آما شاه اسماعیل یولو بیر جوره آبیر کی رمدارپری گیلین قلعه سینه چاتیپ اونودا اؤزونن گؤتوروب آپارا . اوز توتوبلار گلیرلرمدارپری نین سارایینا . چاتیرلار شیکار گاه ، او شیکار گاه کی عربین یوردو ایدی و اوزاقدان عربین بورجو گؤرسه نیردی کی تکجه بیر شاه باشینا منتظر ایدی . شاه اسماعیل عربه دندی : « یادیندامی دئیردین سنین باشین او بورجون کله سینه یاخچی یاراشار ؟ » عرب باشینی سالدی آشاغی و دندی : « اوندا بیر - بیریمیزی تانیمیردیق . سنی امتحان اندیردیم ! هم ده گرک کنچمیشی اونودوب گله جک لره فیکرله شک . گندهن بیرده قایتماز .» عربین قلعه سینده بیر - ایکی گون قالاندان سونرا ، ایسته بیرلر اوردان آیریلب یولا چیخالار . هرکسین اؤزائوی اؤزونه شیرین اولان کیمی عربده آیریلا بیلیمیر « ائتدیگی جنگ لری وتک باشینا یاشادیغی گونلری و حبشین اوزوندن کیشی لره بسله دیگی کین ونفرتی یادا سالیب ، حبش دن آلینان انتقام لا اؤز ایشینی بیتیش بیلیر . قلبینه قایدیر و گؤرور بوتون جان ائوی دولودور شاه اسماعیلین عشق و سئوگی سیله او عشق بیله سینی حیاتا باغلا ییر و قالخیرکی برابرلیکده دوشسون لر یولا . گلیب چاتیرلار قصرین کنارینا و یندی قارداشلارین خبری اولوب باجی لاری پری له بیرلیکده اونلارین استقبالینا چیخیرلار . تئلی پری بوتون قوناقلارا خوش گلدین دئییب سازلا سؤزله اوره ک شادلیغینی بئله آنلادیر :

اوزاق یثردن گلن اوغلان یولویان قوربان اولاردیم

دنه دانیس شیدا بولبولوم
هر یانیم آلما بوداغی
دیلی ین قوربان اولاردیم
اطلسی گولون ساچاغی
دیلی ین قوربان اولاردیم
آرتماسین محنتین یننه
تल्ली پری قوربان سنه
مشک عنبر بیاض گئی گینه
دیلی ین قوربان اولاردیم

بوردا ایدی کی گولعودار پری و عرب هر ایکسی ماجرانی بیلدیلر . عرب شاه اسماعیلین قولاغینا پیچیلدادی : « گننه وار یا بوردا ائله قورتولدی »

یتمک ، ایچمک ، صحبت و وحدت سؤز گلدی چاتدی او یثره کی تल्ली پری نن گولعودار پری هر ایکسی شاه اسماعیله دئدیر : « بو پهلوانی هئچ بیزه تانیتدیرمادین . اوزوندن نقابی دا گؤتورمور کی بیر اوزون گؤره ک . تاج کلاه همیشه باشیندادر و فقط گؤزلیر گؤرسه نیر . نه جور اولور سادا او بیزیم قارداشی میزدیر . تاج کلاهی گؤتورسون بیر اوزون گؤروب تانی یاق . »

شاهزاده گوله رک دئدی : « اونون سرگذشتی چوخدور . گندهر گلمز یولون دئو آدمای دیر . اصلانلارین اصلانی دیر . مولام منه کمک اولماسایدی اونون ائینده چوخدان اولموشدوم . آما بیر تصادف و بیر باخیش بیزی یان یانا گتیردی . اونون آرخاسینی یثره ووروب خنجریمی چیخاردارکن ، تاج کلاهی باشیندان دوشوب ساچلاری نمایان اولدو . جمالی آیدین لاشدی و گؤردوم بیر قیزدی . یمنی و ارایدی کی کیمسه نین گوجو اونا چاتیرسا اونونلا نیشانلانا و... » هر ایکی گؤزل گندیب آرخا اوتاقدان قوللارینی عربین بوینونا سالیب تاج کلاهینی قالدیرارکن آی جمالی گوزه دهیدی . گؤزدولر نه گؤزل لیک دهه برابری وارنه معرفت دهه نه کمالدا . قاشلار چکیلیب ائله بیل گنجه نین آیی . گؤز لر جیرانین گوزو و یاناقلار ائله بیل قیزیل گولون اطلسی . عربی اؤز یانلارینا آلیب شاه اسماعیلین حضورنا چیخدی لار . نئچه گون قصرده جشن اولدو ، قوناق لیق اولدو و گون او گون اولدو کی شاه اسماعیل یئددی قارداشلاردان اجازه آلیب قندهار اؤنمک لریندن سؤز آچدی .

اوز قویوب گلیرلر وطنه ساری . انسان هر هارا گندهده هر هاردا اولادا گننه اؤز وطنی هر یثردن شیرین اولار . وطنین عشقیله شاه اسماعیلین اوره گی نانه یارپاقی کیمی اُسیردی . گلدیلر چاتدیلار قندهارین بشش آغاچ لیغینا . عرب زنگی دئدی : « بشش ایلدن چوخدور وطندن آیرسان و هئچ ندن خبرین یوخدور . شهره گیرمه میش وضع - اوضاع دان باش آجمالی ییق . یوخسا... شاه اسماعیل سؤزه باخمادی و بؤیوک بیر چادیر قوردوقدان سونرا ، بیرنامه یازدی وئردی قاصید آپارا دربارا .

دئمه گینه بو فرصته کی شاه اسماعیل یوخ ایدی ، وزیر حیدر شاه ی نقشه نن اؤلدوروب شاهلیغی دا کنچیردیب آله . قاصید گلیب نامه نی یثیریر دربارا و وزیر نامه یه باخارکن گورور شاه اسماعیلین دستخطی دیر . بیر آلی اولور بیر باشی و بوتون بؤیوک باشلاری دربارا ییغارکن دئیر : « شاه اسماعیل گلیب دیر و تخت سلطنتی بیزدن آلاچاق دیر . بوتون قدر تیمیز و واریمیز دولتی میز آلیمیزدن چیخاچاق دیر . آنلار سادا کی آتاسی اؤز اُجلی له اؤلمه ییب دیر هامی میزی قیریب تۆکه جک دیر . بیر چاره تاپمالی ییق . بیر فیکیر گورمه لی ییق . نقشه چکدیلر و قویو قازدیلار کی شاه اسماعیلی قویو یا سالیب اولدورسونلر . وزیر بیر مکتوب یازیب وئردی قاصیده و غلام لاردان دا یوللادی کی شاه اسماعیلی پشسواز اندیب او یوللاردان کی وزیر دئیر گؤتوروب گتیرسین لر دربارا . شاه اسماعیل مکتوبو اوخودو دئدی : « آماده اولون گنڈیریک سارایا ! بوردا عرب زنگی کنچدی قباغا و دئدی : « بورا کیمین سن دئییب سن بیز باخمیشیق بوننان بله بیز نه دسه ک سن باخاچاقسان » شاه اسماعیل دئدی : « خانیم گننه سؤزون ندیر ؟ ! » عرب زنگی دئدی : « سحر دن بری رمدار بری رم واصطربلاب آتیر هئچ بیر دوز نشان وئرمیر . امکانی وار بو ایش ده بیر حیله اولار ! شاه اسماعیل یئنه بوردا سؤزه باخمادی و دئدی : « بورا منیم اؤز مملکتیم اؤزتور باغیم دیر . من بو اؤلکه نین سلطانی و خلقین گؤزبه گی ییم ! هامی منیم اطاعتیمده دیر و من نه دسه م او اولور . سؤزوم بیرسه ایکی ائتمزلر . » عرب زنگی دئدی : « ایندی کی گنڈیرسن بیز گلیمبریک . نه گولعودار ، نه پری نه ده من . سن گنت گور ایش لر نه قیلیقدی . اگر وضع اوضاع سن دئیه ن کیمی دیر ، گلیب بیزی ده آپارارسان ! یوخسا اگر ایش ده

بیر آخساقلیق اولورسا، اوندایر - بیریمیزه یاردیمچی اولوب تدبیر گۆره ریک . « شاه اسماعیل نه قدر یالواردی قیزلار قبول ائتمه دیلر . اودور کی اوزو تک لیکده غلام لارلا برابر حرکت ائتدی ساریا ساری . یول اوستونده قازیلان ایلك قویویا یتتیردیکده ، بیر کوچوک اوردان آتلاندى و قمر آت بونو گۆره رکن یولونو آیدی و قویونون کناریندان کئچدی . ایکینجی و اوچونجو قویونون تهلكه سی نی ده بئله لیک له باشدان ساوارکن ، دربارا خبر وئردیلر کی نقشه تومادی و آیری بیر فیکیر گؤرون . درباردا باشقا بیر نقشه دوشوندولر و شاه اسماعیل کی وارد اولدو قصره چوخ احترام و جلال ، جبروت لا تخت سلطنتی نشان وئریب اگلسدیردیله تخته اوره ک دوشمانی نه جور اولورسا هر قیلیغا گیره رکن ضربه سینی وورار . وزیرده ایسته بیردی بئله لیکله اونا ضربه سین وورا . وزیر دئدی : « خوش گلیب باشی میزی اوجا ائدیب سیز . مکتوبوزدا یازدیغیز کیمی هندوستانی فتح ائدیب گولعودارپری نی ده گتیریب سیز . بیز بو ایشه سئوینیب سیزین قدرتیزه حیران قالمیشیق . اوز آرامیزدا بیر قرارا گلمیشیک اودا بو کی ایسته بیریک سیزین گوجوزو سینایاق . شاه اسماعیل دئدی : « نه جور یعنی ؟! » وزیر دئدی : « قوللاریزین گوجونو گؤرمک ایسته بیریک . اونا گۆره قوللاری زنجیرلندی آمما یالاندان کی بیر زور وئردی زنجیرلر پاره - پاره قیریلیب تۆکولدولر . بوتون وزیر - وکیل بو ایشه حیران قالیب دانیشماغا سؤز تاپانمادیلار . وزیر دئدی : « شایدای کیریشی له بند آلا . »

یای کیریشی بو غارسیق دان اولاردی و آسیب قوروداردیلار اونو . یای کیریشی گتیریب تتر قوللارینی باغلادیلار و شاهزاده نه قدر زور وئردی کئچدی بدنین آتلینه و قیریلماق بیلمه دی . وزیر دئدی : « سنی آلدادیب باشینا بؤرک قویدوق شاهزاده ! سنی اؤلدوره جه بییک ! » شاه اسماعیل درباردا کئچن لری گؤروب و دو یوردو . ساری اهلی ایکی به بؤلونموشدور . بیر دسته دئییردی اؤلدوره ک بیر دسته دئییردی کور ائدیب اؤتوره ک چؤلرده سورونسون . آخیردا بو قرارا گلدیله کی اؤلدورمک دن واز کئچیپ تکجه کور ائتسین لر .

شاه اسماعیل گؤردو عربین حقی وار ایدی . دیلی توتار - توتماز گۆره ک چاره سیزلیک دن

نه لر دئییر :

وزیر دئیجه گین شاهین جانی دیر
 منیم بابام اۆلكه لرین خانی دیر
 دانیسسا دیلی لعل - گوهر کانی دیر
 اۆلدورسن ده اۆلدور کورائتمه منی

سۆنمز اوره گیمده عشقین کۆزودور
 اوددا یانان اوره گیمین اۆزودور
 ایگیدین شهرتی ایکی گۆزودور
 اۆلدورسن ده اۆلدور کورائتمه منی

بوردا ایدی کی وزیر قاهقا چکیب گولده سؤیله دی: «حیدر شاه چوخدان دیر عۆمرونو
 وئریب سنه! بو اۆلكه نین سلطانی منم من!... داغلا یین جلا دلا ر... داغلا یین گۆز لرینی!»
 گلیب گۆز لرینی داغلا یانا جان گۆره ک داها نه لر دئییر:

دولان نام باشی یان عدالت شاهیم
 آماندی شاه وزیر کورائتمه منی
 یالواریرام گلیر سنه پناهیم
 اۆلدورسن ده اۆلدور کورائتمه منی
 هئچ ده یوخدور دوشمانلیغین علاجی
 کسمز باغبان اۆز باغیندان آغاجی
 آلیشار کینه لر آلا رلار اۆجی
 اۆلدورسن ده اۆلدور کورائتمه منی

شاه اسماعیلین گۆز لرینی داغلا دیلار. قان اطرافینی توتدو آما هر نه اولدو گۆز لرینین
 آغینا اولدو قاراسینا بیرزاد اولمادی. گۆتوردولر گتیر دیلر و خرابه لرین بیرینده بیر قویو وارایدی

سالدیلار اورا . قویونون اوستونده بیر سال دؤنده دیلر. شاه اسماعیل قالیر قویودا و سیزیلتی سی او منطقه نی گؤتورور . شاه اسماعیل بوردا قالماق دا اولسون گؤره ک وزیر نیله بیر . وزیر شاه اسماعیلین دیلیجه قیزلارا بیر نامه یازیرکی غلام لارلا برابر دوروب گلکین لر قصره . نامه یتیشجک گولعودار باخیر عربہ ، عرب باخیر پری یه و رمدا پری دئیر : « بو ایش ده بیر حیلہ وار . ایندی رمه باخدیقدا گؤردوم شاه اسماعیلین باشیندا بیر قضا قدروار.» عرب یاپیشدی غلام لارین قولاغیندان و هر ایکی قولاق لارینی کؤک دن قوپارارکن بیر نامه ده یازدی وئردی اونلارا کی گرک شاه اسماعیلین اؤز و گله و گلمزسه نفس چکن قالما یاجاق قندهاردا . اوز - گؤزلری قانلی و یاری جان حالدا غلام لار مکتوبو وزیره چاتدیردیلار . وزیر مکتوبو اوخویارکن غضب لندی و دستور وئردی پهلوانلارا کی گئدین او قیزلاری تزلیک له گتیرین بورایا ! پهلوان لار گلرکن عرب ایشی آنلادی و سرعت له او یندی پارچا پولاددان اسباب جنگی گیریب و کئچدی میدانا . همان حالدا شاه اسماعیل قویونون ایچینده آه - ناله اندیر و استانبولدان چیخیب قندهارا گئدهن بیر تاجیر وضع - اوضانی قاریشیک گؤروب قندهارا دؤنمه بیر و داغلارین دالینان کاروانی حرکت اتدیریرکی هندوستانا ساری گتسین . کاروان کئچیرکن شاه اسماعیلین اینیلتی سین ائشیدیرلر و کمند توتوب غلام لاردان سالایرلار کی گؤره لر نه خبردی . اووضع ایله شاه اسماعیلی قویودان چیخاردیرلار و گؤرورلر بیر جواندی تیلیت قان ایچینده . آمما انله بیر ایگیّت و پهلوان کی آدام اوزونه باخدیقدا شهامت و شجاعت تاپیر . تاجیر باشی دان سوروشور : « کیم سن ! هاردان گلیرسن هارا گئدیرسن » اوندکی ائشیدیر قندهاردان خبری وار گؤره ک نه لر دئیر :

بیر عرضیم وار تاجیر سنه سؤیلایم

سؤیله قندهاردان بیر خبر منه

سنه اؤز عرض حالیم بیان ائیلایم

سؤیله قندهاردان بیر خبر منه

درد - غم اَلیندن گول رنگیم سارالدی

بولبول اۆلدو گول ديبيني خار آلدی
 گولعوذار گول پريم کيم لره قالدی
 سؤيله قندهاردان بير خبر منه
 دئديم گؤيول ياتما غفلت دن آييل
 يارين گؤز لرينه اولموشام ماييل
 عرب يولداشي يام آديم اسماعيل
 سؤيله قندهاردان بير خبر منه

تاجير دئدی : « اوغول قندهارين صحبتيني ائله مه . بير قان دوشوب ، طوفان قوپوب کی تکجه خداوند حقيقت نجات وئره بيله . عرب زنگی آديندا بير پهلوان چيخيب کی نفس چکنه ماجال وئر مير . قارشى سينا چيخان بير پهلوان يوخدور قندهاردا . بوتون جاوانلار قيريليب بالا - بالا کاروانلاردان توتوب آپاريرلار جنگه . » شاه اسماعيل دئدی : « قارداش ليق ائديب مني قندهارين کناريندا بير يئره گؤتوره سيز . » تاجير باشى يالوار - ياخار ائدی کی بو فيکيردن واز کئچ و دئدی : « قالسايدين أليم دن گلنى اسير گه مزديم . بلکه ده گؤز لرينه بير چاره تاپارديم . ايندى کی منيم التماسلار يما قولاق آسمايير سان و گنتمه يه قرار لي سان ، قوی سن دئنه اولسون ! » شاه اسماعيلي گتيريب قندهارين ياخينلاريندا بير باغين کناريندا قويدولار يئره و خدا خافظ لاش ديلر . شاه اسماعيل گيردی باغا آمما دئمه گينه بو باغ طيليسمدير . قورخودان کيمسه او باغا گيرمز . اوتوردو بير آعاجين آلتيندا و آه - زار ائده رکن دئدی : « اون سگگيز مين عالمی خلق ائله ين آلاه اؤزون منه نجات وئر ! کيمسه يوخ درديمه علاج ائده ! تکجه اومودوم سنده دير و اؤزون امداد ائله ! » شاه اسماعيل باغدا آعاجين کؤلگه سينده دنجين آلماقدا اولسون گوره ک عرب نئيله بير . هر کس کی گلير قيرير و تکجه سؤزو شاه اسماعيلين ساغ سلامت قايتماسی دير . وزير گؤروربونون أيلندن هئچ قورتولما يا جاغدير . نئيله سين نئيله مه سين آداملاری دسته ن بوللاير . آمما گننه بير ايش باشارنمير . گندن ساغ قايتمير . آمما شاه اسماعيل نئيله بير . حوری قيزلاريندان ايکی سی کی چيخيب لار باغا دولانماغا

وگۆیرچین جیلدینده دیلر ، شاه اسماعیلین اینیلتی سین ائشیدیرلر . قونورلار آغاچاو بیر -
بیرلری ن بئله دانیشیرلار :

- باجی بیلیرسن بو کیم دی ؟

- یوخ باجی !

- بو شاه اسماعیل دی . ایرانین سلطانی . باش وزیر آتاسینی اؤلدوروب بونون دا باشینا بو قضا
قدری گتیریب .

- باجی جان بونون گۆزونون درمانی وارمی ؟

- درمانی وار آما تاپماسی چوخ چتین .

- هاردان تاپماق اولار ، کنده ک تاپاق گۆزلرینه علاج انده ک ؟ چوخ ایگیت بیر گنج دیر .

- گۆزلرینین علاجی هیبت آداسیندا . طلیسیم جادو بیر جزیره دی . اورا گتتمک چوخ آغیر

بیر ایش !

- شاه اسماعیل بو سۆزلری ائشیتدی ک دن دوشور یالوار یاخارا و حوری لره گۆره ک نه لر

دئیر :

یونس گشت ائله دی دریا ده قالدی بالیغین قارنیندا عبادت قیلدی

حق دن ندا گلدی مطلبین آلدی قانلی گۆزلریمه درمان بولانیز

سیز ائشیدین اسماعیلین سۆزونو اوره گیمه وورون عشقین کوزونو

ظالم وزیر زای ائله ییب گۆزومو قانلی گۆزلریمه درمان بولانیز

حوری قیزلاری نین اوره گی شاه اسماعیلین گۆزیاشلارینا دؤزنمه ییب فرارلا شیرلار گئدی

او درمانی بولوب گتیره لر . عرش اوزونده بولوتلاردان کئچیرلر و او وضع ایله چاتیرلار هیبت

جزیره سینه . او آغاجین کی یارپاق لاریندان درجه ایدیلر ، دریرلر و قیناقلاریندا گۆتوروب

گتیریرلر شاه اسماعیله و دئیرلر : « بو یارپاقلاری گۆتوروب گئده جک سن قباقدای کی حووضون

یانینا و سویا باتیریب دامیزاجاقسان گۆزونه . گۆزلرین آچیلماق . آما بیر سۆزلر وار کی

گۆزلرین آچیلد بقدا بیئین لیک له باغدان چیخاجاقسان . دالدان نه قدر سس گلیرسه کی « توت

، قوو ، وور ، قاچدی ، گلدی ، اۆلدون ، دایان « اعتنا ائتمه یه جک سن . گئری یه دؤنوب ، باخیرسان بیر عؤمور طیلیسم و جادودا فالاجاقسان . قورتولاجاغین اولمایاجاق . شاه اسماعیل حوری قیزلاریندان مین دیل ایله تشکر ائده رکن یارپاق لاری آلیب گئدیر حووضون باشینا . یارپاقی باسیر سویا و دامیزیر گۆزلرینه . او وضعی ن خدانو حقیقت گۆزلرینه شفا وئریر آما قاب قارا شه وه گۆزلرینین رنگی چؤنور و گۆم گۆی اولور . شاه اسماعیلین گۆزلرینده دونیا ایشیقلا نیر و دوشور یولا کی باغدان چیخسین . آما قدمین آتدیقدا یئری گۆی سس گؤتورور آما حوری قیزلاری نین تاپشیریغینی یادا سالیب دالی یا چؤنوب باخماییر . باغدان چیخیردیشاری . بئش اون قدم گئتدیکده بیر جوتجویه راست گلیر . قوجا بابانین بیریددی و چالیشارکن آغلیردی . شاه اسماعیل سوروشور : « نیه بئله اوزگون سن ؟ » دئییر : « آلاه بو وزیرین ائوین ییخسین ! شاه اسماعیلین باشینا بللی دئییل نه او یون گئیریپ کی یولداشی عرب زنگی آیلاردی ساواشارکن قورتولوب قالان جوان یوخدور . ایکی اوغولوم اونون جنگینه گئدیب اۆلوبدور و ایندی ده تک باشینا گوجوم چاتار - چاتماز جوت سورورهم . » شاه اسماعیل دئییر : « اگر منی اؤزه ن اوغول انت سن ، سنه اوغول اوللام . » قوجا سئوینه رکن دئییر : « گر منیم اوغولوم اولسان جانیمی دا سنه قوربان ائده رم . » شاه اسماعیل جوتو آچیب اؤکوزلری قاتیر قاباغینا قوجانان برابر حرکت ائدیر . قوجا قاپینی چالیب ایچری گیره رکن سسله نیر : « قیزیم گل قارداشینا یاردیم انت ماللاری قاتاسیز پیه یه . » قیزین کی قارداشلاری اۆلوب باشقا قارداشی یوخ ایدی دده سی نین بو سؤزلریندن شاشارکن ائشیکه چیخدی . گۆزلری شاه اسماعیله توخونان کیمی آزقالدی ییخیلا و دوواری دایانیب اؤزونو ساخلادی . اؤز - اؤزونه دئدی : « آتاماباخ کی دوشونمه دن نه لر دئییر . بو گۆزل لیک ده جونا بو ایگیت لیک ده پهلو نایسته بیر منی قارداش ائده ! دئمیر کی گل معشوقه یین کمک ائله ! » قیز دوروخسانیب ائله بو قیلیق باخیر شاه اسماعیله کی بالا - بالا اؤزونو تاپیب یاردیما گئدیر . قدیم دن دئیبلر کی شیطان اۆلمه ییب دی و گئدیب خبر وئریرلر کی قوجانین بیر اوغلو گلیب چوخ قوی هیکل . نوبت چی گلیب قوجانین قاپی سین چالارکن دئییر : « اوغلونا دئیهرسن کی سحری گلر گئده ر

جنگه! «قوجابابا بو سۆزدن اوزوله رکن یاشاران گۆزلریله آگلہ شیر سوفرائین باشیندا . شاه اسماعیل سوروشور : «دن بئله اوزگون سنه یئنه ؟» دئییر : «اوغول گۆروم شیطانین ائوی یخیلاردی . گندیب خبر وئریبلر کی منیم آیری بیر اوغولومدا وارنامہ گتیریبلر کی سحری گنده سن جنگه !»

شاهزاده اسماعیل دئییر: «هنچ ناراحت اولما گندهرم !» قیز سسله نیر : «جوان سن گنمه ! قوی آتام گتسین . اونون واختی کئچیب !» شاه اسماعیل دئییر: «بو جنگ سنین آتان جنگی دئییل . بو جنگ منیم جنگیم دی . جوانام، قدرتیم وار و آزیندان اؤزومو ییغیشدیرا بیلریم !» جوتون بیر چوبوغو اولار کی اوزون بیر آغاج دیر و اونان اؤکوزلری سورهرلر . شاه اسماعیلده یوخودان دورودوقدا همین آغاجی گۆتوروب قویور چیگینه حرکت ائدیر جنگ میدانینا . وزیر گۆرور بیر جوان گلیر چوخ هئیکللی و قدی قواره سی دوروشوغو لاپ شاه اسماعیل آتما گۆزلری گۆم گۆی . وزیر سسله نیر : «نه یی ن جنگه گندیرسن ؟ آلی یالین کی جنگ اولماز ؟» شاه اسماعیل دئییر : «قوربان بو چوبوق ایله گندیهرم . بیزیمده اسلحه میز بودور . آیری اسلحه میز یوخدور» وزیر دئییر : «دلی اولماوغول . چوبوق ایله میدان اولماز . گل اسلحه گۆتور سونرا گنت میداناناسی اسلحه نی گتیردیله بیر آن ایچره قیردی آتدی اویانا و دئدی : «بونلاری نان عربین قباغیندا دایانماق اولماز . دوز عمللی سین گتیرین !» گتیدیلر قصره و شاه اسماعیلین اؤز اسلحه سین گتیردیله و او قیلینجی قاتالیب اؤتوره رکن قیلینج فریمی دؤرد بئش دفعه میلله مزی قالخدی گۆیه و گلدی آلینه و دئدی : «نه دئمیشم ، قیلینج دئسه ن بودی . عربین قباغیندا آنجاق بو دایانار ،» سونرا هانسی آتی گتیردیله ، شاه اسماعیل مینه رکن بئلی بوکولوب قاتلانندی . هنچ آت اونون زورونو آلانمادی . آخیردا مجبور قالب قمر آتی زین نظام ائدیپ تحویل وئردیلر بیله سینه . شاه اسماعیل وزیره دئدی : «قوربان باشین کسیم گتیریم یادیری گتیریم !» وزیر دئدی : «دیری گتیرمه ائله باشینی کس سن بیزی گۆره ر . هر نه ده ایسته سن سنه وئره جه گم . جوتچولوک دن قورتاریب سارای دا سردارنده جه گم سنی !» شاه اسماعیل اوز قویدو کارزار میدانینا و عرب اوزاقدان اونوتاماشا ائده رکن باخدی

گوردو جنگ ایندی یہ کیمین رسمیتہ دوشمہ میشدی آمما بوندان بویانا بو پهلوانین گلمہ سیلہ رسمیتہ دوشور . پهلوان گلدی میدانا .بیر پهلوانا بیر پهلوان گئدر . قشونون ایشی اولماز . آمما بوراجان هر گلہنین یانیندا قیریق سالخاق لشکر ایدی کی گلیردی و عرب دویشورکن هامیسنی اؤلدورودی . آمما بو گون باشقا بیر گون ایدی . عرب دئدی : « قیزلار باخین ! ایندی جنگی میز رسمیتہ دوشوب زهر جام لارینی ایزده توتاجاق سیز کی قایتیدیم هئچ ، قایتیمادیم وورولدوم تئر اونلاری ایچیب اوزوزو هلاک ائده جک سیز کی دوشمہ یہ سیز آلره .»

قیزلار زهر جام لارینی گؤتوروب آلرینده ساخلارکن گؤزلرینی میدانا تکیب ایشین سونونا منتظر دیلر . عرب سوار اولور آتینا و باد صرصر کیمی اوزقویور میدان کارزارا . ال آتیر قبضه شمشیره و حمله گتیریر شاه اسماعیلین اوستونه کی شاه اسماعیل سسله نیر :

- پهلوان دایان سؤزوم وار .

- سؤزون ندیر ؟

- یاخچی پهلوان سان آمما میدانا وارد دئیل سن !

- نئجه یعنی ؟

- پهلوان میدانا گلنده ، پهلوانین حالینی سوروشار ، ال وئرہر گؤروشور ، شعر دئیر ، دعا

اوخویار ، اونان سونرا جنگ ائدر .

- قورخورام ائله پهلوان سن بو میدانی دعایا چیخارداسان !

- من دعاسیز جنگه باشلامارام .

- دعانی تئر قورتار کی اچلین چاتیب دیر .

بوردا ایدی کی گؤره ک شاه اسماعیل نه جور اوزونو تانتیدیریر :

ایگیتلر سینار گوجونی اونودماز هئچ واخت ائلینی

سور دیلین اؤلکه سینی یقین آلام بو میدانی

اینان گوجوم زوروم چوخدور

سؤزلریم پیکانلی اوخدور

چاغیررام قادیر سبحانی

هئچ کیمسه دن باکیم یو خودور

سنیله میدانه گیریم

بری گل اوزونو گؤروم

تانی گینان من اصلانی

محبت دن خبر وئیریم

اودو ساللام شیرین جانه

سنیله گیرهم میدانه

سؤهرم سن تک جوانی

نه جور ویریم سته یاره

حقیقت افسانه گلدی

جانسیزلار جانه گلدی

ائيله سن درده درمانی

اسماعیل میدانه گلدی

شاه اسماعیلین آدی گلدی کده بیر نئچه آن عربین هوشو باشیندان چیخدی و گؤزلری قارالیقلاشدی . آز قالدی آتین اوستوندن دوشه کی بیردن بیره اؤزونو گلیب سسلندی : «ای خطا دیده شاه اسماعیلین آدین گتیرمکله ایسته بیر سن منی کیریخدیریب ایش ایشله یه سن؟! آما بو قره او قره لره بنزه مز . اجل قوشوباشی نین اوستونده فییرلانیر .» شاه اسماعیل سؤزون سونونو داهابئله دئیر :

سنینله ائيله رم جنگی

منم دریالر نهنگی

داغیتیمشام هندوستانی

اوغروندا من عرب زنگی

عرب بیر آن دوروخسانیر و گؤرور بونون قدی قواره سی ، سؤزو سسی ، آتی ، قیلیغی ، قالدخان ، عمودو ، شمشیری ، اوخو یایی ، بهری ، خدنگی هامیسی شاه اسماعیلین دی آما گؤزلری تکجه اونونکو دئیل و فرقلی دیر . آممادایانمادان منیر آتینا و تکرار شاه اسماعیلین اوستونه حمله ائده رکن شاه اسماعیل بیر دها سسله نیرکی بیر دایان گور من کیم سونرا گل :

ازل چیخدیم قندهارین ائیلیند

یول آلیبان یولا واردیم سنیله

اوچ یول آیریمیندا سنه یتیردیم
 گوندوز کوشتی گنججه مهمان سنيله
 یئددی گون سونراسی من سنی توتدوم
 آل آتدیم اوزوندن نقابی چکدیم
 جمالین گورنده خنجری آتدیم
 اوردا واردیق هندوستانه سنيله
 سنله گندیب گولعوذاری گتیردیک
 گتیری بن سرچشمه یه یتیردیک
 بیز ایکی میز شیرین خوابه غرق اولدوق
 حبش ایدی جنگ ائله ردی سنيله
 اوزون گلیب اسماعیلی اویاتدین
 هندوستان ائلینه ولوله قاتدین
 دره لر تپه لر قانه بویاتدین
 تئلی پری رم آتیردی سنيله

بوردا ایدی کی شاه اسماعیل بو مدتده هاشینا هر نه گلیمیشدی آچدی عربسه سؤیله دی و
 عرب تنز قاچدی قیزلارا خبر وئره کی زهر جام لارینی یئره قویسونلار کی میداندا کی پهلوان
 شاه اسماعیل دیر . وزیر گوردو عرب میداندا قاچدی و سئوینجیندن دستور وئردی : «منی
 ایسته ین لر بو جوتجو قوجایا پول وئرسین لر کی بو گونه جان عربین قاباغیندا کیسه
 دایانانما میشدی .»

قوجایا دربار اهلی انعام وئره رکن بیردن گوردولر عرب قایتدی . عرب ایله شاه اسماعیل
 بیر - بیرلرینه یالاندان جیدا آتیب جنگه باشلادیلار . قیلینج ووردولار ، عمود ووردولار و او
 وصفی نن چاتدیلار وزیره . بیری وزیرین ساغیندا دوردو بیری سولوندا و بوردا ایدی کی
 آنلادی بو جوان ائله شاه اسماعیل ایمیش و آغزین کی آچدی دانیشا ، شاه اسماعیلین قیلنجی له

باشی بدن دن آیریلدی . اؤلکه یه ملته سس دوشدو کی شاه اسماعیل قایدیب دیر و آتاسی نین انتقامینی وزیردن آلاراق ، تخته چیخیب دیر . هامی میللت شاه اسماعیلی جانان سئوهرک بوتون اؤلکه ده باریشیق و شادلیق اولدو . قیرخ گنجه - گوندوز توی چالیندی و اوچ گۆزه لین توی - دویونو برابرلیک ده توتولاراق خلقین گؤیلو سئوینج ایله دولدو . آلاسه هامی یا شادلیق و دیلخوش لوق وئرسین .

79/7/2 - خوی